

SEVİNÇ GETİRİCİ HABER MATTİA (Tanrı'nın Mesihî: Hükümrân)

Önsöz

Bu yazı Sevinç Getirici Haber'in Matta'ya esinlenen parçasıdır. İsa Mesih yeryüzünde hizmete başlarken her kesimden on iki öğrenci seçti, onları Apostolos (Gönderilenler) olarak adlandırdı. Matta on iki öğrencinin adlarını verirken (10:3) kendisini "Gümrük vergisi toplayan Matta" diye tanıtır.

Matta Romalılar hesabına gümrük vergisi toplayan bir Yahudi'ydi. Aynı zamanda 'Alfeos oğlu Levi' diye de anılır (Markos 2:17). İsa Matta'yı öğrencisi olmaya çağırınca, Matta işini gücünü bırakıp O'nun ardı sıra gitti (Luka 5:27,28). Matta hiç kimsenin sevmediği bir halk kesimindendi. Ama İsa'nın çağrısını duyarak kendisine apayrı bir yön seçti. Çok parlak bir şölen düzenleyerek ona, "Ardım sıra gel" diyen İsa'yı da şölene çağırdı (Luka 5:29). Bu yazının birinci yüzyıl ortalarında Antakya'da yazıldığı, İsa'ya ilişkin bilgi isteyen ilk inanlılara kaynak olduğu varsayılır.

Matta'nın insanlığa tanıttığı İsa Tanrı'nın Mesih'idir, gelecek olan Kral'dır (2:2; 21:5; 22:11; 25:34; 27:11,37,42). İsa sekiz kez Davut Oğlu olarak tanıtılır. O, Yeşaya peygamberin sözünü ettiği Tanrı uşağı (12:18), insanların hastalıklarını ve dertlerini yüklenen kişidir (8:17).

İsa Eski Antlaşma'da Tanrı'nın belirttiği ruhsal yasalara yepyeni bir anlam verdi (5:21-24, 27-30, 33-37). Yasa'nın harfine değil, ruhuna gösterdiği derin bağlılık biçimci din kuşaklarını öfkeliendirdi. İsa'yı ortadan kaldırmayı temel amaç edindiler. En sonunda da bunu başardılar. Biçimci din kuşaklarının bu tutumu Tanrı hükümrânlığının onlardan alınıp yaraşıklı ürünleri getirenlere –uluslara– verilmesiyle sonuçlanacak (21:43).

Yazar Matta anlattığı olayların Eski Antlaşma peygamberlerince açıklıkla belirtildiğini, "Böylece peygamberlik sözü yerine geldi" diyerek vurgular. 123 kez Eski Antlaşma peygamberlerinin sözlerini aktararak bunların nasıl bütünlendiğini okuyucunun dikkatine getirir. Peygamberlik sözleri kitapta rastlanan olayların bir dokusu gibidir. Bu yazıda 'Göklerin Hükümrânlığı' sözü otuz kez geçer. Ayrıca Matta, İsa'nın yirmi mucizesine değinir. İsa'nın beş uzun konuşması da bu yazıda yer alır.

Bunlar şu başlıklarla sıralanır:

- I. Mutluluklarla başlayan sağtöre ilkeleri 5:1-7:27.*
- II. İsa'nın öğrencileri hizmete göndermesinden önce açıkladığı gerçekler 10:1-42.*
- III. Tanrı'nın hükümrânlığıyla ilgili simgesel öyküler 13:1-52.*
- IV. Sağlıklı insan ve topluluk ilişkileri 18:1-35.*
- V. İsa'nın dinsel ikiyüzlülüğü kınayan sözleri ve ikinci kez gelişle ilgili eskatologya açıklamaları 23:1-25:36.*

Bu son konuyla ilgili olarak, Eski Antlaşma peygamberlerinden aktarılan açıklamalar ilginçtir (bkz. 24:30).

Sözü edilen beş konuşmanın her biri: “İsa bu sözleri sona erdirince” yinelemesiyle noktalanır (7:28; 11:1; 13:53; 19:1; 26:1). İsa'nın bu öğretileri çağlar boyu inanlılar topluluğunun yaşam ilkesi ve sağıtöre ölçüsü olmuştur.

İSA'NIN DOĞUMU VE ÇOCUKLUK ÇAĞI

İsa'nın Soyu 1:1-17 (Luka 3:23-38)

1 Davut oğlu, İbrahim oğlu, İsa Mesih'in* soy kitabı.^a ²İshak İbrahim'in oğluydu, Yakup İshak'ın oğluydu. Yahuda ve kardeşleri Yakup'un oğullarıydı. ³Perets ve Zerah Tamar'dan Yahuda'nın oğullarıydı. Hetsron Perets'in oğluydu. Ram Hetsron'un oğluydu. ⁴Aminadab Ram'ın oğluydu. Nahşon Aminadab'ın oğluydu. Salmon Nahşon'un oğluydu. ⁵Boaz Rahab'tan Salmon'un oğluydu. Obed Rut'tan Boaz'ın oğluydu. Yesse Obed'in oğluydu. ⁶Kral Davut Yesse'nin oğluydu.

Süleyman Uriya'nın karısından Davut'un oğluydu. ⁷Rehoboam Süleyman'ın oğluydu. Abiya Rehoboam'ın oğluydu. Asa Abiya'nın oğluydu. ⁸Yehoşafat Asa'nın oğluydu. Yoram Yehoşafat'ın oğluydu. Uzziya Yoram'ın oğluydu. ⁹Yotam Uzziya'nın oğluydu. Ahaz Yotam'ın oğluydu. Hezekiya Ahaz'ın oğluydu. ¹⁰Manasse Hezekiya'nın oğluydu. Amon Manasse'nin oğluydu. Yoşıya Amon'un oğluydu. ¹¹Yekonya ve kardeşleri Yoşıya'nın oğullarıydı: Babil'e sürgünlük döneminde..

¹²Babil'e sürgünlük döneminden sonra: Şealtiel Yekonya'nın oğluydu. Zerubbabel Şealtiel'in oğluydu. ¹³Abiud Zerubbabel'in oğluydu. Elyakim Abiud'un oğluydu. Azor Elyakim'in oğluydu. ¹⁴Sadok Azor'un oğluydu. Ahim Sadok'un oğluydu. Eliud Ahim'in oğluydu. ¹⁵Eleazar Eliud'un oğluydu. Mattan Eleazar'ın oğluydu. Yakup Mattan'ın oğluydu. ¹⁶Meryem'in sözlüsü Yusuf Yakup'un oğluydu. Meryem'den Mesih diye tanınan İsa doğdu. ¹⁷İbrahim'den Davut'a dek tüm kuşak sayısı on dört kuşaktır. Davut'tan Babil sürgünlüğüne dek on dört kuşak, Babil sürgünlüğünden Mesih'e dek on dört kuşak.

İsa Mesih'in Doğumu 1:18-25 (Luka 2:1-7)

¹⁸İsa Mesih'in doğumu şöyle oldu: Annesi Meryem Yusuf'la nişanlıydı. Onlar bir araya gelmeden önce Meryem'in Kutsal Ruh'tan gebe olduğu anlaşıldı. ¹⁹Sözlüsü Yusuf doğru biri olduğundan ve Meryem'i küçük düşürmek istemediğinden, onu sessizce bırakmayı uygun gördü. ²⁰Yusuf bunları düşünüyordu ki, Rab'bin meleği düşünde ona görünerek, “Ey Davut oğlu Yusuf!” dedi. “Meryem'i kendine eş olarak almaktan çekinme. Çünkü onda oluşan Kutsal Ruh'tandır. ²¹Bir oğul doğuracak, O'nun adını İsa* koyacaksın. Çünkü O halkını* günahlarından kurtaracak.” ²²Bu olaylar zinciri Rab'bin Peygamber aracılığıyla söylediği söz yerine gelsin diye oldu:

²³“İşte erden kız gebe kalacak ve bir oğul doğuracak. O'nun adını İmmanuel koyacaklar.”

^a İsa'nın öz soyu İbrahim'e ve Davut'a dayanır.
1:22 Yeşaya 7:14

İmmanuel 'Tanrı bizimle' demektir.

²⁴Yusuf uykusundan uyanınca Rab'bin meleğinden gelen buyruğa uydu ve eşini eve aldı. ²⁵Ama bir oğul doğuruncaya dek kendisiyle ilişki kurmadı. Çocuğun adını da İsa koydu.

Doğudan Gelen Bilginler 2:1-12

2 İsa Kral Herodes'in* günlerinde, Yahudiye'nin Beytlehem kasabasında doğduğu sırada doğudan Yeruşalim'e gökbilimciler geldi. ²"Yahudiler'in yeni doğan kralı nerede?" diye soruşturuyorlardı. "Çünkü O'nun yıldızını doğuda gördük ve kendisine tapınmaya geldik."

³Gelgelelim bunu duyunca kral Herodes'in yüreği kalktı ve onunla birlikte tüm Yeruşalim'in^a de.. ⁴Herodes halkın tüm başrahiplerini, dinsel yorumcularını* bir araya getirerek onlara Mesih'in nerede doğacağını sordu. ⁵Onlar, "Yahudiye Beytlehemi'nde" diye yanıtladılar. "Çünkü Peygamber aracılığıyla yazılmıştır:

⁶"Ey Yahudiye bölgesindeki Beytlehem!

Yahuda yöneticileri arasında hiçbir bakımdan en önemsizi değilsin.

Çünkü senden halkım İsrail'i güdecek olan bir yönetici çıkacak."

⁷Bunun üzerine Herodes gizlice gökbilimcileri yanına çağırıldı, yıldızın ne zaman görüldüğünü onlardan kesinlikle öğrendi ⁸ve onları şu sözlerle Beytlehem'e saldı: "Gidin, çocuğa ilişkin her şeyi inceden inceye araştırın. O'nu bulunca da bana haber iletin ki, aranızdan ben de varıp O'na tapınayım." ⁹Adamlar Kral'ın sözünü dinleyerek yola koyuldular. Doğuda gördükleri yıldız önlerinden gidiyordu. Çocuğun bulunduğu yerin üzerine varınca orada durdu. ¹⁰Yıldızı görünce dille anlatılmaz yoğun sevinç duydular. ¹¹Eve girdiler, annesi Meryem'le çocuğu gördüler, yere kapanarak O'na tapındılar. Değerli nesnelere dolu olan sandığı açıp O'na armağanlar –altın, günlük ve mür*– sundular.

¹²Gördükleri bir düşte Herodes'e dönmemeleri doğrultusunda uyarılınca başka bir yoldan ülkelerine döndüler.

Mısır'a Sığıniş 2:13-15

¹³Gökbilimciler ayrıldıktan sonra Rab'bin bir meleği Yusuf'a düşünde görünerek, "Kalk, çocukla annesini al, Mısır ülkesine sığın" dedi. "Ben sana bildirinceye dek orada kal. Çünkü Herodes yok etmek amacıyla çocuğu arayacak." ¹⁴Yusuf kalktı, geceleyin çocukla annesini aldı Mısır'a doğru yola koyuldu. ¹⁵Herodes'in ölümüne dek orada kaldı. Rab'bin Peygamber aracılığıyla söylediği söz yerine gelsin diye oldu bu:

"Ben Oğlum'u Mısır'dan çağırdım."

Suçsuz Çocukların Öldürülmesi 2:16-18

¹⁶Herodes gökbilimciler tarafından atlatıldığını anlayınca çok kızdı. Gökbilimcilerden kesinlikle öğrendiği doğum vaktini göz önünde tutarak, çıkardığı özel bir buyrukla Beytlehem ve yöresindeki iki yaşından küçük tüm erkek çocukları öldürttü. ¹⁷Böylece Yeremya peygamber aracılığıyla söylenen söz yerine gelmiş oldu:

^a Bu tarihten altı yüzyıl sonra Araplar'ca **El Kudüs** diye adlandırılan kral Davut'un kenti.

2:5 Mika 5:2 **2:15** Hoşea 11:1 **2:17** Yeremya 31:15

¹⁸“Rama’da bir ses duyuldu.
Ağlayış ve acı acı dövünme,
Çocukları için ağlayan Rahel avutulmak istemiyor,
Çünkü onlar yok oldu.”

Mısır’dan Dönüş 2:19-23

¹⁹Herodes ölünce, Rab’bin bir meleği Mısır’da düş yoluyla Yusuf’a görünerek,
²⁰“Kalk, çocukla annesini al, İsrail ülkesine git” dedi. “Çünkü çocuğun yaşamına kıymak isteyenler öldü.” ²¹Yusuf kalktı, çocukla annesini alıp İsrail ülkesine vardı.

²²Yahudiye bölgesinde Herodes’in yerine oğlu Arhelaos’un* krallık ettiğini duyan Yusuf oraya gitmekten çekindi. Düşünde uyarılınca Galile bölgesine çekildi. ²³Varıp Nasıra denen kente yerleşti. Öyle ki, peygamberler aracılığıyla, “O’na Nasıralı denecektir”^a diye bildirilen söz yerine gelsin.

TANRI HÜKÜMRANLIĞI AÇIKLANIYOR

Yahya’nın Bildirisi 3:1-12

(Markos 1:1-8; Luka 3:1-19; Yuhanna 1:19-28)

3 O günlerde Vaftizci Yahya* belirdi. Yahudiye çölünde sözü yayarak, ²⁴“Günahtan dönün, çünkü göklerin hükümrânlığı* yaklaştı” sözleriyle vaaz etmekteydi. ³Yeşaya peygamberin sözünü ettiği kişidir Yahya:

“Çölde bir ses yükseliyor:
‘Rab’bin yolunu hazırlayın,
O’nun çağrılarını düzleyin.’”

⁴Yahya’nın giysisi deve kılındandı. Belinde deri bir kuşak taşıyordu. Yiyeceği çekirgeyle yaban balıydı.

⁵Yeruşalim, tüm Yahudiye ve Ürdün yöresinden herkes ona koşuyor, ⁶günahlarını açık açık bildirerek Ürdün Irmağı’nda onun eliyle vaftiz^b ediliyordu.

⁷Ferisiler*le* Sadukiler*den* birçoğunun vaftiz edilmeye geldiklerini görünce Yahya onları, “Engerekler soyu!” diye kınadı. “Gelecek öfkeden kaçmanızı size kim öğütledi? ⁸Günahlarınızdan döndüğünüzü kanıtlayan yaşam ürünü getirin.

⁹“Kendi kendinize, ‘Atamız İbrahim’dir’ diye düşünmeyesiniz. Çünkü size belirtiyorum ki, Tanrı İbrahim’e şu taşlardan çocuklar oluşturabilir. ¹⁰İşte balta şimdiden ağaçların dibinde duruyor. İyi ürün vermeyen her ağaç kesilip ateşe atılır. ¹¹Günahtan dönesiniz diye ben sizi suyla vaftiz ediyorum. Ama benden sonra gelen benden daha güçlüdür. Ben O’nun çarıklarını bile taşımaya yeterli değilim. O sizleri Kutsal Ruh’la ve ateşle vaftiz edecek.* ¹²O’nun yabası elindedir. Harman yerini tertemiz edecek, buğdayını ambara toplayacak. Samanı ise hiç sönmeyen ateşle yakacak.”

^a bkz. Yeşaya 11:1; Luka 1:26; 2:39,51; 4:16; 18:37; Habercilerin İşleri 25:5

^b bkz. 3:11; 28:19; Habercilerin İşleri 1:5; 18:25; 19:4.

İsa'nın Ürdün Irmağında Vaftizi 3:13-17 (Markos 1:9-11; Luka 3:21,22)

¹³O sırada İsa vaftiz edilmek için Galile bölgesinden Ürdün Irmağı'na, Yahya'nın yanına geldi. ¹⁴Ama Yahya İsa'yı önlemeye kalktı: "Senin elinle benim vaftiz edilmem gerekirken sen mi bana geliyorsun?" ¹⁵İsa onu yanıtlayarak, "Şu anda bırak" dedi. "Çünkü doğruluğun bütününü yerine getirmemiz için bize gerekli olan budur." Bunun üzerine Yahya O'nu isteğine bıraktı.

¹⁶İsa vaftiz edilir edilmez sudan çıktı. O anda gökler açıldı. Tanrı Ruhu'nun güvercin gibi üzerine indiğini gördü. ¹⁷Göklerden bir ses duyuldu: "Sevgili Oğlum budur. O'ndan hoşnudum."

İsa'nın Çölde Denenmesi 4:1-11 (Markos 1:12,13; Luka 4:1-13)

4 Bunun üzerine İsa, iblisin denemesiyle karşılaşmak için Ruh tarafından çöle yönlendirildi. ²Kırk gün kırk gece oruç tuttu. Sonunda açlık duydu. ³Ayartıcı^a yaklaşıp, "Eğer Tanrı'nın Oğlu'ysan" dedi, "Buyruk ver şu taşlar ekmek olsun." ⁴İsa, "Kitap'ta yazılmıştır" dedi:

"İnsan yalnız ekmekle yaşamaz,
Tanrı'nın ağzından çıkan her sözle yaşar."

⁵Sonra iblis, İsa'yı Kutsal Kent'e^b götürdü. O'nu tapınağın kulesine çıkarıp, ⁶"Eğer Tanrı'nın Oğlu'ysan" dedi, "At kendini aşağıya; çünkü Kitap'ta yazılmıştır: 'Meleklerine senin için buyruk verecek, Seni elleri üzerinde taşıyacaklar; Ve ayağın taşa çarpmayacak.'"

⁷İsa onu yanıtladı: "Tanrının Rab'bi denemeyeceksin' diye de yazılmıştır."

⁸Bu kez iblis, İsa'yı çok yüksek bir dağa götürdü. Yeryüzünün tüm ülkelerini ve zenginliklerini O'na göstererek, ⁹"Eğer yere kapanıp bana tapınırsan" dedi, "Bunların tümünü sana veririm." ¹⁰İsa, "Çekil şeytan!" diye yanıtladı. "Çünkü Kitap'ta yazılmıştır:

"Tanrının Rab'be tapınacak
ve yalnız O'na hizmet edeceksin."

¹¹Bunun üzerine iblis O'nu bıraktı; melekler gelip O'na hizmet etti.

İsa'nın Galile'de Hizmeti 4:12-17 (Markos 1:14,15; Luka 4:14,15)

¹²İsa Yahya'nın tutuklandığını duyunca Galile'ye çekildi. ¹³Nasıra'yı bırakıp Zebulun ve Naftali sınırlarında, deniz kıyısında bir kent olan Kafarnahum'a yerleşti. ¹⁴Yeşaya peygamber aracılığıyla bildirilen söz yerine gelsin diye oldu bu:

¹⁵"Zebulun ülkesi, Naftali ülkesi,
Deniz yönünde, Ürdün'ün ötesinde ulusların* Galilesi.

^a iblis, şeytan. bkz. 5:37.

^b Yeruşalim kentine 'Kutsal Kent' denir.

4:4 Yasanın Tekrarı 8:3 **4:6** Mezmur 91:11,12 **4:7** Yasanın Tekrarı 6:13 **4:14** Yeşaya 8:22; 9:1

¹⁶Karanlıkta oturan halk parlak bir ışık gördü.
Ölüm ülkesinde ölümün gölgesi altında oturanlara ışık doğdu.”

¹⁷Bu olaylardan sonra İsa Söz'ü yaymaya başladı. “Günahtan dönün, çünkü göklerin hükümrânlığı yaklaştı” diyordu.

Dört Balıkçıya Çağrı 4:18-22 (Markos 1:16-20; Luka 5:1-11)

¹⁸İsa Galile Denizi kıyılarında dolaşırken, Simon'la –öteki adı Petros'tur– kardeşi Andreas'a rastladı. Denize ağ atıyorlardı; çünkü balıkçıydılar. ¹⁹Onlara, “Ardım sıra gelin” dedi. “Sizi insan avcısı* yapacağım.” ²⁰Onlar da hemen ağlarını bırakıp O'nun ardı sıra gittiler.

²¹Oradan ileriye doğru gidince başka iki kardeşe –Zebedi'nin oğlu Yakup'la kardeşi Yuhanna– rastladı. Babaları Zebedi'yle birlikte teknede ağlarını onarıyorlardı. Onları da çağırdı. ²²Hemen tekneyi de, babalarını da bırakıp İsa'nın ardı sıra gittiler.

İsa Öğretiyor, Hastaları İyileştiriyor 4:23-5:2 (Luka 6:17-19)

²³İsa Yahudiler'in sinagoglarında^a öğreterek, hükümrânlığın Sevinç Getirici Haberi'ni* yayarak, halk arasında her rahatsızlığı her hastalığı iyileştirerek tüm Galile bölgesini bir uçtan öbür uca dolaştı. ²⁴Ünü Suriye'de baştanbaşa yayıldı. Bütün hastaları, çeşit çeşit rahatsızlığa tutulanları ve ağrı çekenleri, cinlileri, saralıları, inmellileri O'na getirdiler; hepsini sağlığa kavuşturdu. ²⁵Galile'den, Dekapolis'ten,^b Yeruşalim'den, Yahudiye'den, Ürdün'ün karşı yakasından gelen yoğun kalabalıklar O'nun izledi.

5 İsa toplulukları görünce dağın yamacına çıktı.* Oturunca öğrencileri* kendisine yaklaştı. ²İsa konuşmaya başlayarak onlara öğretmeye koyuldu:

Gerçek Mutluluk 5:3-12 (Luka 6:20-23)

³“Ne mutlu ruhta yoksul olanlara!
Çünkü göklerin hükümrânlığı onlarındır.

⁴Ne mutlu yaşlı olanlara!
Çünkü onlar avutulacaklar.

⁵Ne mutlu yumuşak huylu olanlara!
Çünkü onlar yeri miras alacaklar.

⁶Ne mutlu doğruluğa acıkıp susayanlara!
Çünkü onlar doyurulacaklar.

⁷Ne mutlu başkasının acısına ortak olanlara!
Çünkü onlar acılarında destek bulacaklar.

^a Kutsal Yazılar'ın okunduğu, öğretildiği toplantı yerleri.

^b Ürdün Irmağı'nın doğusundaki 'On Roma kenti'; biri ırmağın batısında.

5:3 Yeşaya 57:15 **5:4** Mezmur 126:5; Yeşaya 61:3 **5:5** Mezmur 37:11

⁸Ne mutlu yüreği temiz olanlara!

Çünkü onlar Tanrı'yı görecekler.

⁹Ne mutlu barışçılara!

Çünkü onlara Tanrı çocukları denecek.

¹⁰Ne mutlu doğruluk yüzünden saldırıya uğrayanlara!

Çünkü göklerin hükümranlığı onlarındır.

¹¹Ne mutlusunuz sizleri aşağıladıkları, size saldırıda buldukları, benim yüzümden yalan yere size her tür kötüleyici söz söyledikleri zaman!

¹²Sevinin ve coşun.

Çünkü göklerde büyük armağanınız hazırdır.

Çünkü sizlerden önceki peygamberlere de bu yolda saldırıda bulundular.”

Tuz ve Işık 5:13-16

(Markos 9:50; Luka 14:34,35)

¹³“Sizler yeryüzünün tuzusunuz. Ama tuz tadını yitirirse, bir daha ne ile ona tuz tadı verilebilir? Artık sokağa atılıp ayaklar altında çiğnenmekten başka hiçbir işe yaramaz.

¹⁴“Sizler dünyanın ışığısınız. Dağ üstünde duran kent gizlenemez. ¹⁵Ne de bir ışık yakıp onu tahıl ölçeği altına koyarlar. Tam tersine ışığı şamdana yerleştirirler; böylece evdekilerin hepsini aydınlatır. ¹⁶Işığınız insanların önünde öyle parlansın ki, sağlıklı işlerinizi görsünler ve göklerdeki Babanız'ı yüceltsinler.”

Ruhsal Yasanın Tümlenmesi 5:17-20

¹⁷“Ruhsal yasayı^a ya da peygamberleri ortadan kaldırmaya geldiğimi sanmayasınız. Ortadan kaldırmaya değil, ancak bütünlemeye geldim. ¹⁸Doğrusu sizlere derim ki, gök ve yer yok oluncaya dek ruhsal yasadaki küçük bir nokta ya da bir çizgi bile kaldırılmayacaktır. Bildirilen her şey yerine gelinceye dek. ¹⁹Bu nedenle, bu buyruklardan en küçüğünü bile kim bozar ve insanlara öylece öğretirse, göklerin hükümranlığında ona en küçük denecektir. Öte yandan, kim uygular ve başkalarına da öğretirse, göklerin hükümranlığında ona büyük denecektir. ²⁰Öyleyse size derim ki, doğruluğunuz dinsel yorumcuların ve Ferisiler'inkinden aşkın değilse, göklerin hükümranlığına girmeyeceksiniz.”

Öfkenin Yıkıcılığı 5:21-26

²¹“Atalara 'öldürmeyeceksin' dediğini duydunuz. Her kim öldürürse yargılanmayı hak edecektir. ²²Ama ben size derim ki, kardeşine öfkelenen herkes yargılanmayı hak edecektir. Öte yandan, her kim kardeşine aşağılayıcı bir söz söylerse,^b tüm Kurul'a* karşı sorumlu tutulmayı hak edecektir. 'Aklı kıt' diyense cehennem ateşini hak edecektir. ²³Bu nedenle, sunakta armağanını sunarken,

5:8 Mezmur 24:3,4; 51:10; 73:1 **5:21** Mısır'dan Çıkış 20:13; 21:12; Levililer 24:17; Yasa'nın tekrarı 17:8

^a Eski Antlaşma'da Musa peygamber aracılığıyla verilen şeriat

^b Aslı 'Raka'. Aşağılayıcı eski bir ilenme kullanımı.

kardeşinin sana dargın olduğu aklına gelirse, ²⁴armağanını olduğu yere, sunağın önüne bırak, git önce kardeşinle barış. Ondan sonra dönüp armağanını sun. ²⁵Sana karşı dava açanla bir arada yola koyulmuşken ivedilikle davranıp onunla anlaş ki, seni yargıca vermesin, yargıç tutuklayanın eline bırakmasın ve cezaevine atılmayasın. ²⁶Doğrusu sana derim ki, en son meteliğini ödemededen oradan çıkamazsın.”

Cinsel Yolsuzluğun Yakıcılığı 5:27-30

²⁷“Evlilik dışı cinsel bağlantıya* girmeyeceksin’ dediğini duyduz. ²⁸Ama size derim ki, bir kadına içinden istek duyarak bakan herkes o anda yüreğinde onunla evlilik dışı cinsel bağlantıya girmiştir. ²⁹Eğer sağ gözün seni suç işlemeye sürüklüyorsa, onu çıkar ve kendinden at. Çünkü senin için bedeninin parçalarından birinin yok olması, tüm bedeninin cehenneme atılmasından daha iyidir. ³⁰Eğer sağ elin seni suç işlemeye sürüklüyorsa, onu kes ve kendinden at. Çünkü senin için bedeninin parçalarından birinin yok olması tüm bedeninin cehenneme atılmasından daha iyidir.”

Boşanmanın Yozlaştırıcılığı 5:31,32 (*Matta 19:9; Markos 10:11,12; Luka 16:18*)

³¹“Denmiştir ki, ‘Kim karısını boşarsa ona boşanma belgesi versin.’ ³²Ama ben size derim ki, her kim karısını cinsel uygunsuzluk dışında boşarsa, onu cinsel yolsuzluğa itmiş olur. Her kim boşanmış bir kadınla evlenirse cinsel yolsuzluk yapar.”

Andın Sakıncası 5:33-37

³³“Yine atalara şöyle dediğini duyduz:

‘Yalan yere ant içmeyeceksin,

Rab’be karşı ant sorumluluğunu yerine getireceksin.’

³⁴“Ama size derim ki, hiçbir konuda ant içmeyin. ‘Ne gök üzerine ant için –çünkü orası Tanrı’nın tahtıdır–’ ³⁵ne de ‘yer üzerine’; çünkü orası ‘O’nun ayaklarının basamağıdır.’ Ne Yeruşalim’e ant iç –çünkü ‘yüce hükümrânın kentidir–’ ³⁶ne de başın üzerine ant içesin; çünkü sen bir tek kılı bile ak ya da kara edemezsin. ³⁷Sözünüz kesinlikle ‘Evet’ ve kesinlikle ‘Hayır’ olsun. Bunlardan ötesi kötü olandandır.”^a

Düşmanlarınızı Sevin 5:38-42 (*Luka 6:29,30*)

³⁸“Göze göz, dişe diş’ dediğini duyduz. ³⁹Ama size derim ki, kötü kişiye karşı direnmeyin. Tam tersine, sağ yanağına kim vurursa, ona öbürünü de çevir. ⁴⁰Eğer biri seninle yargıca gidip gömleğini almak isterse, ona üst giysini de ver. ⁴¹Ve kim sana bir kilometrelik yolu zorla yürütmek isterse, onunla iki kilometre yürü. ⁴²Senden dilekte bulunana ver ve ödünç isteyeniyi geri çevirme.”

^a iblis, şeytan. bkz. 4:3; 13:19.

5:27 Mısır’dan Çıkış 20:14; **5:31** Yasanın Tekrarı 24:1 **5:33** Mısır’dan Çıkış 20:7; Levililer 19:12; Çölde Sayım 30:2 **5:34** Yeşaya 66:1 **5:35** Mezmur 48:2 **5:38** Levililer 24:19,20

Sevgi Sınavı 5:43-48 (Luka 6:27,28; 32-36)

⁴³“Komşunu seveceksin, düşmanına da kin besleyeceksin’ dendiğini duydunuz.
⁴⁴Ama size derim ki, düşmanlarınızı sevin ve size baskı uygulayanlar için dua edin.
⁴⁵Öyle ki, göklerdeki Babanız’ın oğulları olasınız. Çünkü O güneşini hem kötülerin, hem de iyilerin üzerine doğdurur ve yağmurunu hem doğruların, hem de eğrilerin üzerine yağdırır. ⁴⁶Çünkü salt sizi sevenleri severseniz ne karşılık bulursunuz? Gümrük vergisi toplayanlar* da aynı yolda davranmıyor mu? ⁴⁷Eğer yalnız kardeşlerinize esenlik dilerseniz, ötekilerden üstün sayılabilecek ne yapmış olursunuz? Tanrısızlar* da aynı yolda davranmıyor mu? ⁴⁸Göksel Babanız yetkin olduğu gibi, sizler de yetkin kişiler olun.”

Yardım ve Gösteriş 6:1-4

6 “Doğruluktan kaynaklanan yardımınızı insanların gözü önünde gösteriş için yapmaktan kaçının. Yoksa göklerdeki Babanız’ın katında karşılığınız olmaz.
²Öyleyse birine yardım ederken önünde boru öttürme. İkiyüzlülerin sinagoglarda, sokaklarda insanlarca övülmek amacıyla takındıkları tutumdur bu. Doğrusu size derim ki, onlar karşılıklarını aldılar. ³Birine yardım elini uzatırken, sol elin sağ elinin ne yaptığını bilmesin. ⁴Yardımını gizlice yap. Gizlilikte gören Baban da sana yaraşanı verecektir.”

Duada Gerekli Tutum 6:5,6

⁵“Dua ederken ikiyüzlüler gibi davranmayın. Onlar sinagoglarda, sokak köşelerinde dikilip dua etmeyi severler. Amaçları gösteriştir. Doğrusu size derim ki, onlar karşılıklarını aldılar. ⁶Ama sen dua ederken ‘iç odana çekil, kapını örtüp’ gizlide olan Baban’a ‘dua et.’ Gizlilikte gören Baban da sana yaraşanı verecektir.”

Duada İzlenecek Temel Kural 6:7-15

⁷“Dua ederken tanrısızlar^a gibi boş tekerlemelerden kendinizi sakının. Çünkü onlar çok söyledikleri için Tanrı’nın kendilerini işiteceğini sanırlar. ⁸Onlar gibi olmayın. Çünkü Babanız size gerekli olanı, siz daha kendisinden dilemeden önce bilir. ⁹Şöyle dua edin:

“Göklerdeki Babamız!

Adın kutsansın.

¹⁰Hükümranlığın gelsin.

Gökte olduğu gibi, yerde de isteğin uygulansın.

¹¹Gündelik ekmeğimizi bize bugün ver

¹²Ve bize karşı suç işleyenlerin suçunu bağışladığımız gibi sen de bizleri bağışla.

¹³Günahla sınanmamıza olanak bırakma.

^a **Ulular, tanrısızlar** ya da **paganlar** sözüyle aynı anlamda. bkz. 4:15.
5:43 Levililer 19:18 **5:48** Levililer 19:2 **6:6** II.Krallar 4:33; Yeşaya 26:20

Bizleri kötüden kurtar.^a

¹⁴“İnsanların suçlarını bağışlarsanız, göksel Babanız da sizleri bağışlar. ¹⁵Ama bağışlamazsanız, Babanız da sizin suçlarınızı bağışlamayacaktır.”

Oruçta Gerekli Gizlilik 6:16-18

¹⁶“Oruç tutarken ikiyüzlüler gibi surat asmayın. Çünkü bu kişiler insanlara oruçlu görünmek için yüzlerini yozlaştırırlar. Doğrusu size derim ki, onlar karşılıklarını aldılar. ¹⁷Ama sen oruç tutarken başına çekidüzen ver, yüzünü de yıka. ¹⁸Öyle ki insanlara değil ama gizlide olan Baban’a oruçlu görünesin. Gizlilikte gören Baban da sana yaraşanı verecektir.”

Göksel Zenginlik 6:19-21

(Luka 12:33,34)

¹⁹“Yeryüzünde kendinize gömüler biriktirmeyin. Burada güve ve pas yok eder; hırsızlar da delip çalar. ²⁰Bunun yerine gökte gömüler biriktirin kendinize. Orada ne güve yok edebilir, ne de pas. Hırsızlar da delip çalamaz. ²¹Çünkü gömün neredeyse yüreğin de orada olacaktır.”

Ruhsal Aydınlik 6:22,23

(Luka 11:34-36)

²²“Bedenin ışığı gözdür. Bu nedenle, gözün sağlamsa tüm beden aydınlıktadır. ²³Oysa gözün bozursa tüm beden karanlıktadır. Eğer sendeki ışık gerçekte karanlık ise, ne denli korkunçtur o karanlık!”

Tanrısal Bağlılık 6:24

(Luka 16:13)

²⁴“Hiç kimse iki efendiye uşaklık edemez. Çünkü ya birine kin besler öbürünü sever, ya da birine bağlanıp öbürünü küçümser. Hem Tanrı’ya, hem de zenginlik ilahına* uşaklık edemezsiniz.”

Fiziksel Güvenlik 6:25-34

(Luka 12:22-31)

²⁵“Bu nedenle size derim ki, ne yiyeceğiniz ne içeceğiniz diye yaşamınız konusunda ve ne giyeceğiniz diye bedeniniz konusunda kaygılanmayın. Yaşam yiyecekten, beden de giyecekten daha önemli değil mi? ²⁶Bakın göğün kuşlarına. Ne ekerler, ne biçerler, ne de ambarlara biriktirirler. Öyleyken göksel Babanız doyurur onları. Siz kuşlardan üstün önem taşıyor musunuz? ²⁷Aranızdan kim kaygılanmakla boyuna bir arşın ekleyebilir?^b

²⁸“Giyecek sorusunda neden kaygılanırsınız? Kırın zambaklarını göz önüne getirin: Ne güzel serpilip büyürler! Ne çalışırlar, ne de iplik eğirirler. ²⁹Size diyorum ki,

^a Çünkü hükümrancılık da, güçlülük de, yücelik de çağlar boyu senindir. Amin.

^b Başka bir deyişle: “İçinizden hanginiz kaygılanmakla yaşam süresine bir tek gün ekleyebilir?”

Süleyman^a bile tüm görkeminin içinde bunlardan biri gibi giyinip kuşanmamıştı. ³⁰Bugün var olan, yarın fıırına atılan kır otunu böylesi özenle giydirip kuşatan Tanrı sizi daha çok giydirip kuşatmaz mı, ey kıt inanlılar! ³¹Öyleyse ne yiyeceğiz ne içeceğiz, ya da ne giyeceğiz diyerek kaygılanmayın. ³²Tanrısızlar durup dinlenmeden tümüyle bunları ararlar. Göksel Babanız bütün bunlara gereksiniminiz olduğunu bilir. ³³Siz her şeyden önce Tanrı'nın hükümranlığını ve doğruluğunu arayın, bunların tümü sizlere verilecektir. ³⁴"Bu nedenle, yarın için kaygılanmayın. Çünkü yarınki gün payına düşen kaygıyı taşıyacaktır. Her günün kötülüğü kendine yeter."

Başkasını Yargılarken 7:1-6 (Luka 6:37,38,41,42)

7 "Yargılamayın ki yargılanmayasınız. ²Çünkü hangi yargıyla yargılırsanız onunla yargılanacaksınız. Hangi ölçüyle ölçerseniz aynı ölçü sizlere de uygulanacaktır. ³Sen niçin kardeşinin gözündeki çöpü görür de, kendi gözündeki merteği görmezlikten gelirsin? ⁴Ya da kendi gözünde mertek dururken kardeşine nasıl, 'Bırak gözünden çöpü çıkarayım' dersin? ⁵Ey ikiyüzlü! Önce kendi gözünden merteği çıkar, o vakit kardeşinin gözünden çöpü çıkarmak için açık seçik görürsün. ⁶"Kutsal olanı ne köpeklere atın, ne de incilerinizi domuzların önüne serin. Yoksa onları ayakları altında çiğnedikten sonra geri dönüp sizi parçalarlar."

Etkin Dua 7:7-12 (Luka 11:9-13)

⁷"Dileyin, size verilecektir. Arayın, bulacaksınız. Kapıyı çalın, size açılacaktır. ⁸Çünkü her dileyen alır, arayan bulur, çalana kapı açılır. ⁹Aranızdan kim oğlu ekmek isteyince ona taş verir? ¹⁰Ya da balık isteyince ona yılan verir? ¹¹Kötü kişiler olan sizler çocuklarınıza nasıl iyi armağanlar vermeyi biliyorsanız, göksel Babanız da kendisinden dileyenlere çok daha iyi armağanlar verecektir. ¹²"İnsanların size nasıl davranmalarını istiyorsanız, siz de onlara öyle davranın. Çünkü ruhsal yasanın da, peygamberlerin de anlamı budur."

Dar Kapı 7:13,14 (Luka 13:24)

¹³"Dar kapıdan girin. Çünkü mahva götüren kapı geniş, yol da kolaydır. Ondan girenler pek çöktür. ¹⁴Oysa, yaşama götüren kapı dar, yol da çilelidir. Onu bulanlar azdır."

---

^a Eski çağın ünlü kralı Davut'un oğlu Süleyman.

Ağaç ve Ürünü 7:15-20 (Luka 6:43,44)

¹⁵“Yalancı peygamberlerden sakının. Onlar size koyun postu içinde yaklaşırlar, ama içten yırtıcı kurtlardır. ¹⁶Onları yaşam ürünlerinden tanıyacaksınız. Hiç dikenlerden üzüm, kengellerden incir toplarlar mı? ¹⁷Her iyi ağaç sağlıklı ürün yetiştirir. Çürük ağaç ise kötü ürün yetiştirir. ¹⁸İyi ağaç kötü ürün yetiştiremediği gibi, çürük ağaç da sağlıklı ürün yetiştiremez. ¹⁹Sağlıklı ürün yetiştirmeyen her ağaç kesilip ateşe atılır. ²⁰Demek ki, onları yaşam ürünlerinden tanıyacaksınız.”

Göksel Baba'nın İsteği 7:21-23 (Luka 13:25-27)

²¹“Bana, ‘Ya Rab, ya Rab’ diyen herkes göklerin hükümrانlığına girmeyecektir. Ama göklerdeki Babam’ın isteğini uygulayan girecektir. ²²O Gün^a niceleri bana, ‘Ya Rab, ya Rab’ diyecek, ‘Senin adına peygamberlik etmedik mi? Adına cinleri kovmadık mı? Adına bir sürü güçlü iş yapmadık mı?’ ²³İşte o zaman açıkça bildireceğim onlara: ‘Ben sizi hiç tanımadım. Benden ırağa gidin, yasayı hiçe sayanlar!’”

Evini Bilgece Kuran Anlayışlı Kişi 7:24-27 (Luka 6:47-49)

²⁴“Öyleyse, bu sözlerimi işitip uygulayan herkes konutunu kaya üstüne kuran akli başında insana benzer. ²⁵Yağmur boşandı, seller bastı, yeller esti, o konuta saldırdı. Ama yıkılmadı. Çünkü temeli kaya üstüne atılmıştı. ²⁶Bu sözlerimi işitip de uygulamayan herkes konutunu kum üstünde kuran akli kıt adama benzer. ²⁷Yağmur boşandı, seller bastı, yeller esti. O konuta saldırdı. Konut yıkıldı; hem de yıkımı korkunç oldu.”

İsa'nın Yetkisi Topluluğu Şaşırtıyor 7:28, 29

²⁸İsa bu sözleri sona erdirince tüm topluluk O'nun öğrettiklerine şaşırp kaldı. ²⁹Çünkü onlara kendi din yorumcuları gibi değil, ama yetki sahibi olarak öğretiyordu.

BELİRTİLER ÇOĞALİYOR, TANRI HÜKÜMRANLIĞI YAYILIYOR

İsa Cüzamlıyı Paklıyor 8:1-4 (Markos 1:40-45; Luka 5:12-16)

8 İsa dağdan inince O'nu büyük topluluklar izledi. ²Bir cüzamlı yaklaşp, “Ya Rab, istersen beni pak kılabilirsin” diyerek O'nun ayaklarına kapandı. ³İsa elini uzatıp

^a Mesih'in gelip insanlığı yargılayacağı **Gün**.
7:22 Yeremya 14:14; 27:15; 7:23 Mezmur 6:8

ona dokundu, “İstiyorum, pak kılınasın” dedi. O anda adam cüzamından paklandı. ⁴İsa, “Dikkat et, kimseye bir şey söylemeyesin” dedi. “Ama git kendini rahibe* göster, tanıklık için onlara Musa’nın buyurduğu armağanı sun.”

İsa Uşağı Sağlığa Kavuşturuyor 8:5-13 (Luka 7:1-10)

⁵İsa Kafarnahum’a^a girince, bir yüzbaşı yaklaşıp O’na yalvarmaya koyuldu: ⁶“Ya Rab, uşağıma inme indi. Evde yatıyor, dayanılmaz acı çekiyor.” ⁷İsa, “Gelip onu sağlığa kavuşturacağım” diye yanıtladı.

⁸Yüzbaşı, “Ya Rab, çatımın altına girmene bile değmem ben” dedi. “Ama bir tek söz söyle, uşağım iyi olur. ⁹Çünkü ben de buyruk altında bulunan bir insanım; buyruğuma bağlı askerler var. Birine git derim gider, öbürüne gel derim gelir. Uşağıma, şu işi gör derim, görür.”

¹⁰İsa bunu duyunca şaştı. Ardı sıra gelenlere, “Doğrusu size derim ki, İsrail’de bile böylesi imanı olan birine rastlamadım” dedi. ¹¹“İşte size bildiriyorum: ‘Doğudan ve batıdan’ birçokları gelecek; İbrahim’le, İshak’la, Yakup’la birlikte göklerin hükümrانlığında şölene oturacaklar. ¹²Hükümrانlığın gerçek çocukları ise dışarıdaki karanlığa atılacak. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacak.”

¹³İsa yüzbaşıya döndü, “Git, iman ettiğin gibi olsun!” dedi. Uşak o anda iyileşti.

İsa Birçok Hastayı İyileştiriyor 8:14-17 (Markos 1:29-34; Luka 4:38-41)

¹⁴İsa, Petros’un evine gittiğinde onun kaynanasını ateşler içinde yatağa düşmüş buldu. ¹⁵Eline dokununca kadının ateşi düştü ve ayağa kalkıp O’na hizmet etti.

¹⁶Akşam olunca, cine tutulmuş birçok kişiyi O’na getirdiler. Bir tek buyrukla kötü ruhları kovdu, hastaların tümünü sağlığa kavuşturdu. ¹⁷Bu, Yeşaya peygamber aracılığıyla bildirilen şu söz yerine gelsin diye oldu:

“Hastalıklarımızı O taşıdı,
Rahatsızlıklarımızı O yükledi.”

Göksel Çağrının Önceliği 8:18-22 (Luka 9:57-60)

¹⁸İsa çevresinde yoğun bir topluluk görünce, Galile Denizi’nin karşı kıyısına geçilmesini buyurdu. ¹⁹Bir dinsel yorumcu O’na yaklaşıp, “Öğretmen!” dedi. “Nereye gidersen ardın sıra geleceğim.” ²⁰İsa onu yanıtladı: “Tilkilerin inleri var, gökyüzünde uçan kuşların da yuvaları.. Ama İnsanoğlu’nun* başını yaslayacak bir yeri yoktur.”

²¹Öğrencilerden başka biri, “Ya Rab!” dedi. “Bana izin ver, önce gidip babamı gömeyim.” ²²İsa, “Sen ardım sıra gel” dedi. “Ve bırak ölümler kendi ölümlerini gömsün.”

^a Galile Denizi kıyısında bir kasaba.

8:4 Levililer 13:49; 14:2-32 **8:11** Yeşaya 49:12; 59:19; Malakya 1:11; Mezmur 107:3 **8:17** Yeşaya 53:4

İsa Fırtınayı Durduruyor 8:23-27 (Markos 4:35-41; Luka 8:22-25)

²³İsa tekneye binince öğrencileri de ardı sıra bindiler. ²⁴Bir anda denizde ortalığı allak bullak eden bir fırtına koptu. Öyle ki, tekne dalgalarla kaplandı. İsa uyuyordu. ²⁵Yanına varıp, “Ya Rab kurtar, mahvoluyoruz!” diyerek O’nu uyandırdılar. ²⁶İsa, “**Niçin korkuyorsunuz, ey kıt inanlılar?**” dedi. Sonra ayağa kalktı. Rüzgârları da denizi de payladı; ortalık sültilman oldu. ²⁷Adamlar şaşkına döndü. “Bu nasıl biridir ki, rüzgârlar da deniz de buyruğuna uyuyor?” diyorlardı.

İsa Yetkiyle Cinleri Kovuyor 8:28-34 (Markos 5:1-20; Luka 8:26-39)

²⁸İsa denizin karşı kıyısına, Gadariniler’in^a ülkesine vardığında mezarlar arasından koşup gelen cine tutulmuş iki adam kendisini karşıladı. Aşırı oranda kudurgan olduklarından hiç kimse o yoldan geçemiyordu. ²⁹“Ya Tanrı Oğlu, bizden ne istiyorsun?” diye bağırdılar. “Bize vaktinden önce işkence çektirmeye mi geldin buraya?”

³⁰Kendilerinden epey ırakta yoğun bir domuz sürüsü otlamaktaydı. ³¹Cinler İsa’ya, “Eğer bizi çıkaracaksan domuz sürüsüne gönder” diye yalvardılar. ³²O da, “**Gidin**” dedi. Cinler çıkıp domuzlara girdiler. Birden tüm sürü uçurumdan aşağı denize saldıırıp sularda boğuldu. ³³Güdücüler çil yavrusu gibi dağıldı. Kente vararak bütün olguları, cine tutulmuşlarla ilgili olayları enikonu anlattılar. ³⁴Bunun üzerine tüm kent İsa’yı karşılamaya çıktı. O’nu görünce bölgelerinden ayrılması için kendisine yalvardılar.

İsa Günahları Bağışlıyor, İnmeliyi İyileştiriyor 9:1-8 (Markos 2:1-12; Luka 5:17-26)

9 İsa bir tekneye binip Galile Denizi’nin karşı kıyısına geçti, kendi kentine ulaştı. ²Yatakta yatan bir inmeliyi O’na getirdiler. İsa onların imanını görünce inmeliye, “**Yüreklen, oğul!**” dedi. “**Günahların sana bağışlandı.**” ³O anda dinsel yorumculardan bazıları aralarında, “**Bu adam sövüyor!**” diye mırıldandılar.

⁴İsa onların ne düşündüklerini bilerek, “**Yüreklerinizde neden kötü düşüncelere yer veriyorsunuz?**” dedi. ⁵“**Hangisi daha kolaydır? ‘Günahların sana bağışlandı’ demek mi, yoksa ‘Kalk yürü’ demek mi?**” ⁶“**Öyleyse, İnsanoğlu’nun yeryüzünde günahları bağışlamaya yetkili olduğunu bilmeniz gerekiyor.**” Ardından İsa inmeliye döndü, “**Kalk, yatağını al ve evine git**” dedi.

⁷Adam kalkıp evine gitti. ⁸Topluluk olayı görünce korkuya kapıldı. İnsanlara böylesi yetki veren Tanrı’yı yüceltiler.*

Matta’ya Yöneltilen Çağrı 9:9-13 (Markos 2:13-17; Luka 5:27-32)

⁹İsa bir yoldan geçerken, Matta adında birinin gümrük yerinde oturduğunu gördü. Ona, “**Ardım sıra gel**” dedi. O da kalkıp İsa’nın ardı sıra gitti. ¹⁰İsa, Matta’nın evinde sofrada oturmuşken, gümrük vergisi toplayanlarla günahlılardan oluşan büyük bir

^a **Gadara:** Ürdün Irmağı’nın doğusunda, sözü edilen On Kent’ten biri. bkz. 4:25

topluluk gelip O'nunla ve öğrencileriyle birlikte sofraya oturdu. ¹¹Bunu gören Ferisiler İsa'nın öğrencilerine sordu: "Öğretmeniniz niçin gümrük vergisi toplayanlarla, günahlılarla birlikte yemek yiyor?"

¹²İsa bunu duyunca onlara, "Sağlamlara değil, hastalara doktor gerekir" dedi. ¹³"Gidin de şunun anlamını öğrenin: 'Ben kurban değil, acıma isterim.' Çünkü doğru kişileri değil, günahlıları çağırmaya geldim."

Oruç Sorunu Aydınlatılıyor 9:14-17 (Markos 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴Bunun üzerine Yahya'nın öğrencileri İsa'ya yaklaşip sordular: "Niçin Ferisiler'le bizler oruç tutuyoruz da öğrencilerin oruç tutmuyor?" ¹⁵İsa onları yanıtladı: "Güvey* kendileriyle birlikteyken yakınları yas tutar mı? Ama güveyin onlardan alınacağı günler gelecek, o zaman oruç tutacaklar.

¹⁶"Hiç kimse eski bir giysiye yeni bir kumaş parçası yamamaz. Çünkü yama giysiyi yırtıp parçalar ve daha beter bir yırtık oluşur. ¹⁷Ne de yeni şarabı eski tulumlara koyarlar. Bunu yaparlarsa tulumlar yırtılır, hem şarap telef olur hem de tulumlar parçalanır. Bunun yerine yeni şarabı yeni tulumlara koyarlar. Böylece her ikisi de korunmuş olur."

İmanla Sağlık Bulan Kadın, Ölümden Diriltilen Kız 9:18-26 (Markos 5:21-43; Luka 8:40-56)

¹⁸İsa çevresindekilere bunları açıklarken, sinagog başkanlarından biri O'na yaklaşip ayaklarına kapandı. "Kızım şimdi öldü" diyerek yakındı, "Ama sen gel, elini onun üstüne koy, yaşayacaktır." ¹⁹İsa kalkıp öğrencileriyle birlikte onun ardı sıra gitti.

²⁰Bu arada, on iki yıldan beri bedeninden kan akan bir kadın geriden yaklaşip O'nun giysisinin saçak püskülüne eliyle değdi. ²¹Çünkü yüreğinden, "Salt giysisine değsem hastalığım dan kurtulacağım" diyordu.

²²İsa geri dönüp onu görünce, "Yüreklen kızım" dedi. "İmanın seni kurtardı." O anda kadın hastalığından kurtuldu.

²³İsa sinagog başkanının evine varıp ney çalanlarla gürültücü topluluğu görünce, ²⁴"Çekilin!" dedi. "Çünkü kız ölmedi, uyuyor." Ona alaylı alaylı güldüler. ²⁵Topluluk dışarı çıkarılınca İsa içeri girdi. Kızı elinden tuttu, kız ayağa kalktı.

²⁶Bu haber tüm bölgeye yayıldı.

Gözü Görmeyenlerin Dileği, İsa'nın Yeteneği 9:27-31

²⁷İsa oradan geçerken, gözleri görmeyen iki kişi ardı sıra gelerek, "Bize acı, ya Davut Oğlu!" diye bağırdı. ²⁸İsa eve varınca gözü görmeyen adamlar O'nun yanına geldi. İsa onlara bir soru sordu: "Bunu yapma gücünde olduğuma inanıyor musunuz?" Adamlar, "Evet, ya Rab" diye yanıtladı.

²⁹Bunun üzerine İsa onların gözlerine dokundu. "İmanınız uyarınca sizlere sağlansın" dedi. ³⁰Adamların gözleri açıldı. İsa onları sıkı sıkı uyararak, "Dikkat edin,

bunu kimse bilmesin”³² dedi. ³¹Ama onlar dışarı koşup tüm bölgede O'nun ününü yaymaya koyuldular.

Dostu Düşmanı Şaşkırtan Güç 9:32-34

³²Onlar ayrılınca, cine tutulmuş bir dilsizi İsa'ya getirdiler. ³³Cin dışarı çıkarılınca dilsiz konuştu. Topluluk şaşkın şaşkın, “İsrail’de böylesi hiç görülmemiştir” diyordu.

³⁴Ne var ki Ferisiler, “Cinlerin başkanı aracılığıyla cinleri çıkarıyor” diyorlardı.

Toplumun Bunalımı Karşısında Duyulan Acı 9:35-38

(Luka 10:2)

³⁵İsa tüm kentleri ve kasabaları dolaşarak onların sinagoglarında öğretiyor, hükümrânlığın Sevinç Getirici Haberi’ni yayıyor, her tür hastalığı ve zayıflığı sağlığa dönüştürüyordu. ³⁶Toplulukları görünce onlara karşı yüreği acıyla doldu. Çünkü ‘çobanı olmayan koyunlar gibi’ üzgün ve dağınıktılar. ³⁷O zaman öğrencilerine, “**Biçilecek ürün bol, ama işçiler az**” dedi. ³⁸“**Bu nedenle, ürünlerin Rab’bine dua edin, ürününün biçilmesi için işçiler göndersin.**”

On İki Öğrencinin Seçilmesi 10:1-4

(Markos 3:13-19; Luka 6:12-16)

10 İsa on iki öğrencisini yanına çağırıp onlara kötü ruhlar üzerinde yetki verdi; kötü ruhları çıkarsınlar, her tür hastalığı ve her çeşit zayıflığı sağlığa dönüştürsünler diye.. ²On iki habercinin^a adları şunlardır: Birincisi Petros diye de bilinen Simon. Onun kardeşi Andreas. Zebedi’nin oğlu Yakup’la kardeşi Yuhanna. ³Filippos ve Bartolomeos. Tomas ve gümrük vergisi toplayan Matta. Alfeos’un oğlu Yakup’la Taddeos. ⁴Partizan* Simon ve İsa’yı ele veren Yahuda İşkariyot.

On İki Göreve Gönderiliyor 10:5-15

(Markos 6:6b-13; Luka 9:1-6)

⁵İsa on iki kişiyi şu sözlerle gönderdi: “**Tanrısızlara gitmeyin, Samiriyeliler’in^b kentlerine de uğramayın.** ⁶İsrail halkının yitik koyunlarına gidin. ⁷Yolda giderken, ‘Göklerin hükümrânlığı yakındır’ diyerek Söz’ü yayın. ⁸Hastaları sağlığa kavuşturun, ölüleri diriltin, cüzamlıları pak kılın, cinleri çıkarın. Karşılık vermeden aldınız, karşılık almadan verin. ⁹Kuşaklarınızın altına ne altın, ne gümüş, ne de bakır para saklayın. ¹⁰Yolculuk için ne torba, ne iki kat giysi, ne ayakkabı, ne de sopa alın. Çünkü emekçi yiyeceğini hak eder.

¹¹“Herhangi bir kent ya da kasabaya girdiğinizde, kimin saygıdeğer olduğunu sorun ve ayrılıncaya dek o yerde kalın. ¹²Eve girerken oraya esenlik dileyin.

^a bkz. 5:1

9:36 Çölde Sayım 27:17; Hezekiel 34:5

^b Samiriyeliler için bkz. Luka 9:52; 10:33; 17:16; Yuhanna 4:9,39,40; 8:48; Habercilerin İşleri 8:25

¹³“Eğer o ev saygıdeğer ise esenliğiniz üzerine insin; saygıdeğer değilse, esenliğiniz sizlere geri dönsün. ¹⁴Her kim sizleri kabul etmez ve sözlerinize kulak asmazsa, o evden ya da kentten çıkarken ayaklarınızın altındaki tozu silkin. ¹⁵Doğrusu size derim ki, yargı gününde Sodom’la Gomorra* bölgesinin durumu o kentinkinden daha elverişli olacaktır.”

Gelecek Saldırılar 10:16-25 (Markos 13:9-13; Luka 21:12-17)

¹⁶“İşte sizi koyunlar gibi kurtların arasına gönderiyorum. Bu nedenle, yılan gibi açık göz, güvercin gibi aldatmasız olun. ¹⁷İnsanlardan sakının. Çünkü sizi kurullara teslim edecekler ve sinagoglarında kamçılacaklar. ¹⁸Bana bağlılığınız nedeniyle valilerin, kralların önüne sürükleneceksiniz. Onlara ve tanrısızlara tanıklık edesiniz diye..

¹⁹“Sizleri tutukladıklarında, nasıl ya da ne söyleyeceğiz diye kaygılanmayın. Çünkü ne konuşacağınız o saatte sizlere açıklanacaktır. ²⁰Çünkü konuşan siz değilsiniz, içinizde konuşan Babanız’ın Ruhu’dur.

²¹“Kardeş kardeşi, baba çocuğu ölümüne ele verecek; ‘çocuklar ana babaya karşı ayaklanıp’ onları öldürtecek. ²²Adıma bağlılık yüzünden herkesin hincına uğrayacaksınız. Ama sonuna dek sabreden kurtulacaktır.

²³“Size bir kentte saldırırlarsa ötekine kaçın. Doğrusu size derim ki, İnsanoğlu’nun gelişine dek İsrail kentlerinde işiniz sona ermeyecektir. ²⁴Öğrenci öğretmeninden üstün değildir. Ne de uşak efendisinden üstündür. ²⁵Öğrencinin öğretmeni, uşağın da efendisi gibi olması uygundur. Evin sahibine Beelzebul^a adını yakıştırdırlarsa, ev halkını ne denli aşırı dille aşılayacaklar!”

Asıl Korkulacak Yetki 10:26-31 (Luka 12:2-7)

²⁶“Onlardan korkmayın. Çünkü açığa çıkarılmayacak üstü kapalı bir olgu yoktur. Ne de öğrenilmeyecek gizli kapaklı bir konu vardır. ²⁷Sizlere karanlıkta söylediklerimi aydınlıkta bildirin, kulağınıza fısıldananı damlardan yayın. ²⁸Bedeni öldürebilen, ama canı öldüremeyenlerden korkmayın. Tam tersine canı da bedeni de cehennemde mahvedebilenden korkun.

²⁹“İki serçe bir kuruşa satılmaz mı? Öyleyken bir teki bile Babanız’ın bilgisi olmadan yere düşmez. ³⁰Size gelince, başınızdaki saçlar bile sayılıdır. ³¹Onun için, korkmayın. Bir sürü serçeden üstün değer taşıyorsunuz.”

Mesih’i İnsanlar Önünde Kabul Eden ve Yadsıyan 10:32-33 (Luka 12:8,9)

³²“Bu durumda, her kim beni insanların önünde açıkça kabul ederse, ben de onu göklerdeki Babam’ın önünde açıkça kabul edeceğim. ³³Ama her kim beni insanların önünde yadsırsa, ben de onu göklerdeki Babam’ın önünde yadsıyacağım.”

---

^a Şeytanın bir adı. Kötü ruhlara başkanlık eden.

Mesih Nasıl Değerlendirilir? 10:34-39

(Luka 12:51-52; 14:21,27)

³⁴“Yeryüzüne barış getirmeye geldiğimi sanmayın. Barış değil, kılıç getirmeye geldim. ³⁵Çünkü ben ‘oğulla babasının, kızla anasının, gelinle kaynanasının’ arasını açmaya geldim. ³⁶‘İnsanın düşmanları öz ev halkı olacaktır.’*
³⁷“Babayı ya da anayı benden çok seven bana yaraşık olamaz. Oğulu ya da kızı benden çok seven bana yaraşık değildir. ³⁸Haçını alıp* ardım sıra gelmeyen de bana yaraşık değildir. ³⁹Canını bulan onu yitirecektir. Ama bana bağlılığı yüzünden canını yitiren onu bulacaktır.”*

Mesih’e Hizmet Edeni İyi Karşılamanın Ödülü 10:40-42

(Markos 9:41)

⁴⁰“Sizleri kabul eden beni kabul eder. Beni kabul eden de beni göndereni kabul eder. ⁴¹Bir peygamberi peygamber olduğu için kabul eden, peygambere yaraşan karşılığı alacaktır. Doğru kişiyi doğru kişi olduğu için kabul eden, doğru kişiye yaraşan karşılığı alacaktır. ⁴²Her kim bu küçüklerden birine öğrencimdir diye bir bardak soğuk su içirse, doğrusu size derim ki karşılığını hiç yitirmeyecektir.”

Yahya’nın Gönderdiği Ulaklar 11:1-19

(Luka 7:18-35)

11 İsa on iki öğrencisine buyruk vermeyi sona erdirince onların kentlerinde öğretmek ve Söz’ü yaymak için oradan ayrıldı. ²Cezaevinde yatmakta olan Yahya, Mesih’in yaptığı işleri duyarak öğrencilerini O’na gönderdi ³ve öğrencileri aracılığıyla O’na sordu: “Gelecek olan sen misin, yoksa başka birisini mi gözlemeliyiz?” ⁴İsa onları yanıtladı: “Gidin işittiklerinizi gördüklerinizi Yahya’ya bildirin. ⁵‘Gözü görmezler görüyor’, kötürümler yürüyor, cüzamlılar pak kılınıyor, sağırlar duyuyor, ölüler diriliyor ve ‘yoksullar Sevinç Getirici Haber’i duyuyor.’ ⁶Benimle ilgili konularda kösteklenmeyen mutludur.”

⁷Onlar gidince İsa topluluğa Yahya’ya ilişkin açıklamaya koyuldu: “Ne görmek için çöle çıktınız? Rüzgârın etkisiyle sallanan bir kamış mı? ⁸Yok bu değilse, ne görmeye çıktınız? Yumuşak giysilere bürünmüş bir adam mı? Bakın, yumuşak giysilere bürünenler kral saraylarında bulunur. ⁹Öyleyse ne görmeye çıktınız? Bir peygamber mi? Evet, size derim ki peygamberden de üstün olanı gördünüz. ¹⁰Kendisi için bildirilendir o: “İşte, önünden habercimi gönderiyorum.

Senin önünde yolunu hazırlayacak.’

¹¹“Doğrusu size derim ki, kadınlardan doğanlar arasında Vaftizci Yahya’dan üstün olanı çıkmamıştır. Ama göklerin hükümrانlığında en küçük olan ondan üstündür. ¹²Vaftizci Yahya’nın günlerinden bu yana, göklerin hükümrانlığı zorlanıyor ve zorlu olanlar onu ele geçiriyor. ¹³Çünkü tüm peygamberler ve ruhsal yasa, Yahya’ya dek peygamberlik etti.* ¹⁴Eğer kabul etmek isterseniz, gelmesi beklenen İlyas odur.* ¹⁵Kulağı olan işitsin.

10:35 Mika 7:6

11:5 Yeşaya 35:5,6; 61:1 11:10 Malakya 3:1

¹⁶“Bu kuşağı neye benzeteyim? Çarşı yerlerinde oturup birbirine bağrıışan çocuklara benzerler:

¹⁷–Biz size kaval çaldık;
ama siz kalkıp oynamadınız!
–Biz de ağıt çektik;
ama siz dövünmediniz!

¹⁸“Çünkü Yahya geldi; ne yiyor ne içiyor. ‘Onda cin var’ diyorlar. ¹⁹İnsanoğlu geldi; yiyor da içiyor da. ‘Bak bak, obur ve şaraba düşkün biri!’ diyorlar, ‘Gümrük vergisi toplayanların, günahlıların dostu.’ Ama bilgelik kendi eylemlerince doğrulandı.”

Sunuyu Geri Çeviren Kentler 11:20-24

(Luka 10:13-15)

²⁰O zaman İsa güçlü işlerinden birçoğunu yapmış olduğu kentleri kınamaya başladı. Çünkü günahlarından dönmediler: ²¹“Vay sana, ey Horazin! Vay sana, ey Beytsayda! Çünkü sizlerde yapılan güçlü işler Sur’da ve Sayda’da yapılmış olsaydı, çoktan çul kuşanıp küde oturarak günahlarından dönerlerdi. ²²Ama size derim ki, yargı gününde Sur’un ve Sayda’nın durumu sizinkinden daha elverişli olacak. ²³Ya sen, ey Kafarnahum! ‘Göğe dek mi yüceltileceksin? Hayır, ölümler ülkesine* indirileceksin.’ Çünkü sende yapılan güçlü işler Sodom bölgesinde yapılmış olsaydı, bugüne dek yerinde kalırdı o. ²⁴Ama size derim ki, yargı gününde Sodom bölgesinin durumu seninkinden daha elverişli olacak.^a”

Esenliğe Çağrılan Yorgunlar ve Yüklüler 11:25-30

(Luka 10:21-22)

²⁵O zaman İsa, “Şükürler sana, ey Baba!” diye konuştu. “Göğün ve yerin Rab’bi. Çünkü bunları bilginlerden ve akıllılardan gizledin, ağız süt kokanlara açıkladın. ²⁶Evet Baba! Çünkü senin katında kıvanç veren uygulama buydu. ²⁷Her şey bana Babam tarafından verildi. Oğul’u Baba’dan başka kimse bilmez. Baba’yı da Oğul’dan başkası bilmez. Bir de, Oğul’un kendisine Baba’yı açıklamak istediği kişi Baba’yı bilir.

²⁸“Ey bütün yorulanlar ve yük altında yıprananlar! Bana gelin. Sizleri dinlendiririm. ²⁹Boyunduruğumu takının, benden öğrenin. Çünkü ben yumuşak huylu ve engin yürekliyim. Böylece, ‘canlarınıza dinlenme bulacaksınız.’ ³⁰Çünkü boyunduruğum kolaylıkla taşınır, yüküm de ağırlık vermez.”

Tanrisal Saygı mı, Töresel Alışkı mı? 12:1-8

(Markos 2:23-28; Luka 6:1-5)

12 O dönemde bir Şabat günü* İsa buğday tarlalarından geçiyordu. Öğrencileri acıktıklarından, buğday başaklarını kopararak taneleri yemeye koyuldular. ²Bunu gören Ferisiler, “Bak” dediler, “Öğrencilerin Şabat günü yasal olmayanı yapıyor.” ³İsa onlara, “Davut’un ve yanındakilerin acıkınca ne yaptıklarını okumadınız mı?” dedi. ⁴“Nasıl Tanrı evine girip ‘kutsal sunu ekmeklerini’ hep birlikte yediklerini. Oysa o

^a bkz. 10:15

11:23 Yeşaya 14:13,15; 11:29 Yeremya 6:16 12:4 Levililer 24:9

ekmekten yemeye ne Davut'un yetkisi vardı, ne de yanındakilerin. Bu yetki salt rahiplerin değil miydi? ⁵Ayrıca ruhsal yasada okumadınız mı? Şabat günü rahipler tapınakta Şabat'a ilişkin yasayı bozarlar da suçlu sayılmazlar.*

⁶"Size derim ki, tapınaktan daha üstün olan buradadır. ⁷"Ben kurban değil, acıma isterim' deyişinin ne anlam taşıdığını bilmiş olsaydınız, suçsuzları suçlu çıkarmazdınız. ⁸"Çünkü İnsanoğlu Şabat gününün Rabbi'dir."

İsa'nın Saptadığı ve Duyurduğu Kural 12:9-14

(Markos 3:1-6; Luka 6:6-11)

⁹Oradan ayrılıp onların sinagoguna gitti. ¹⁰İşte, orada eli kupkuru kesilmiş bir adam bulunuyordu. İsa'yı suçlu çıkarmayı kovalayarak O'na bir soru sordular: "Şabat günü birini sağlığa kavuşturmak yasal mıdır?" ¹¹İsa yanıtladı: "İçinizden hanginizin bir koyunu olup da Şabat günü çukura yuvarlanınca elini uzatıp onu çıkarmaz? ¹²İnsan koyundan ne denli değerlidir! Demek ki, Şabat günü iyilik yapmak da yasaldır." ¹³Sonra adama, "Elini uzat" dedi. O da uzattı. El öbürü gibi sapasağlam oldu. ¹⁴Ferisiler dışarı çıkıp İsa'yı ortadan kaldırmak için birbirleriyle danıştılar.

Tanrı'ca Beğenilen Hizmet 12:15-21

(Markos 3:7-12; Luka 6:17-19)

¹⁵İsa bunu bildiğinden oradan ayrıldı. Büyük bir insan topluluğu da ardı sıra gitti. İsa hepsini sağlığa kavuşturdu. ¹⁶Öte yandan kim olduğunu açıklamalarını diye onları öğütledi.

¹⁷Bu, Yeşaya peygamber aracılığıyla söylenen söz yerine gelsin diye oldu:

¹⁸"İşte seçtiğim uşağım,
Sevdiğim, canımın kendisinden hoşnut olduğu..
Ruhumu O'nun üzerine koyacağım
Ve O uluslara yargıyı bildirecek.

¹⁹Ne çekişecek, ne bağırarak, Ne de sesini sokaklarda duyan olacak.

²⁰Ezilmiş bir kamışı bile kırmayacak O.

Tüten fitili de söndürmeyecek;

Yargıyı yengiye dönüştürünceye dek..

²¹Uluslar O'nun adına umut bağlayacak."*

Tanrı'nın Ruhu Aracılığıyla Cinleri Çıkartıyor 12:22-32

(Markos 3:20-30; Luka 11:14-23; 12:10)

²²O sırada İsa'ya cine tutulmuş birini getirdiler. Hem gözü görmüyor, hem de kulağı duymuyordu. İsa onu sağlığa kavuşturdu. Öyle ki, kulağı duymayan adam hem konuştu hem de gördü. ²³Tüm topluluk şaşkın şaşkın, "Yoksa bu Davut'un Oğlu mu?" diye soruyordu. ²⁴Ne var ki, Ferisiler bunu duyduklarında, "Bu adam kendiliğinden cinleri

çıkarmıyor” dediler. “Olsa olsa, cinlerin başkanı Beelzebul aracılığıyla onları çıkarıyordur.”

²⁵İsa ne düşündüklerini bildiğinden onlara, “Kendi içinde ikiye bölünen her krallık yıkılır” dedi. “Kendi içinde ikiye bölünen bir kent ya da ev ayakta duramaz. ²⁶Ve eğer şeytan şeytanı dışarı atıyorsa, kendi içinde ikiye bölünmüş duruma düşer. Onun krallığı bundan böyle nasıl ayakta durabilir? ²⁷Eğer ben Beelzebul aracılığıyla cinleri çıkarıyorsam, oğullarınız kimin aracılığıyla çıkarıyorlar? Bu yüzden onlar sizin yargıçlarınız olacak. ²⁸Ama Tanrı'nın Ruhu'yla cinleri çıkarıyorsam demek ki, Tanrı hükümranlılığı sizlere gelmiştir.

²⁹“Biri güçlü bir adamın evine girip onun malını nasıl elinden alabilir? İlk güçlü kişiyi bağlayıp sonra evini yağma etmesi doğal değil midir?

³⁰“Benimle birlikte olmayan bana karşıdır ve benimle birlikte devşirmeyen dağıtır.

³¹Bu nedenle size diyorum ki, her tür günah ve sövgü insanlara bağışlanacaktır. Ama Ruh'a karşı sövgü bağışlanmayacaktır. ³²Her kim İnsanoğlu'na karşı bir söz söylese, bağışlanacaktır. Ama her kim Kutsal Ruh'a karşı bir söz söylese bağışlanmayacaktır. Ne şimdiki ne de gelecek çağda.”

Yürekten Kaynaklanan Sözler 12:33-37

(Luka 6:43-45)

³³“Ya ağacı sağlıklı yetiştirirsiniz, ürünü de sağlıklı olur; ya da ağacı çürük yetiştirirsiniz, ürünü de çürük olur. Çünkü ağaç ürünüyle tanınır. ³⁴Engerekler soyu! Kendiniz kötü kişilerken iyi sözler söyleyebilir misiniz? Çünkü ağız yüreğin taşmasından söz söyler. ³⁵İyi insan içindeki iyi gömüden iyi olanları çıkarır. Kötü insan da içindeki kötü gömüden kötü olanları çıkarır.

³⁶“Size diyorum ki, insanlar söyledikleri her boş söz için yargı gününde hesap verecekler. ³⁷Öyle ki, sözlerin doğrultusunda suçsuz ve yine sözlerin doğrultusunda suçlu çıkarılacaksınız.”

Belirti Meraklıları 12:38-42

(Markos 8:11,12; Luka 11:29-32)

³⁸Bunun üzerine dinsel yorumculardan ve Ferisiler'den bazıları, “Öğretmen!” dedi. “Elinden bir belirti görmek istiyoruz.” ³⁹İsa şu karşılığı verdi: “Kötü ve tanrısaymaz bir kuşak belirti arar durur. Ama ona Yunus peygamberin belirtisinden başka bir belirti verilmeyecektir.

⁴⁰Çünkü ‘Yunus o koca balığın karnında nasıl üç gün üç gece kaldıysa,’ İnsanoğlu da yerin bağırında üç gün üç gece kalacaktır. ⁴¹Nineveliler yargı günü bu kuşakla bir arada dikilecek ve onu suçlu çıkaracaklar. Çünkü onlar Yunus'un sözü yayması üzerine gūnahtan döndüler. İşte, Yunus'tan üstün olan burada. ⁴²Güney'in kraliçesi^a yargı günü bu kuşakla bir arada dikilecek ve onu suçlu çıkaracak. Çünkü Süleyman'ın bilgeliğini duymak için dünyanın taa öbür ucundan kalkıp geldi. İşte, Süleyman'dan üstün olan burada.”

^a **Şeba kraliçesi:** bkz. I.Krallar 10:1-10.

12:40 Yunus 2:1,2

Kirli Ruh Geri Gelince 12:43-45 (Luka 11:24-26)

⁴³“Kirli ruh insandan ayrılınca, rahatlık bulmak için kurak yerlerde dolaşır; ama aradığını bulamaz. ⁴⁴Bunun üzerine, ‘Ayrıldığım konutuma döneceğim’ der. Sonra gelir, onu boş bulur: Temizlenmiş, düzeltilmiş durumda. ⁴⁵O zaman sağa sola koşup kendinden daha berbat başka yedi ruh toplayıp getirir; hep birlikte içeriye dalarak o yerde otururlar. Bu kişinin sonraki durumu öncekinden beter olur. Bu bozuk kuşağa da tıpkı böyle olacak.”

İsa'nın Annesiyle Kardeşleri 12:46-50 (Markos 3:31-35; Luka 8:19-21)

⁴⁶İsa toplulukla konuşmaktayken annesiyle kardeşleri dışarıda bekliyor, kendisiyle görüşmek istiyorlardı. [⁴⁷Birisi O'na haber verdi: “Bak, annenle kardeşlerin dışarıda bekliyor, seninle görüşmek istiyorlar.”] ⁴⁸İsa, “Annem kimdir, kardeşlerim kimdir?” diyerek konuştu. ⁴⁹Sonra elini öğrencilerine doğru uzatarak sözünü sürdürdü: “İşte annemle kardeşlerim. ⁵⁰Çünkü göklerdeki Babam'ın isteğini kim uygularsa kardeşim, kız kardeşim, annem odur.”

Ekinci Simgesi 13:1-9 (Markos 4:1-9; Luka 8:4-8)

13 Aynı gün İsa evden çıkıp deniz kıyısında oturdu. ²Ama çok büyük bir topluluk çevresini sardı, O'nun bir kayığa geçip oturması gerekli oldu. Tüm topluluk ise kıyıda duruyordu. ³İsa simgesel öykülerle onlara birçok konuyu anlatarak, “Bir ekinci tohum ekmeye çıktı” dedi. ⁴“O ekerken tohumların kimi yolun kenarına düştü, kuşlar inip onları yedi. ⁵Başka tohumlar ise kayalıklara düştü. Orada bol toprak olmadığından hemen filizlendi. Çünkü toprağın derinliği yoktu. ⁶Güneş doğunca kavruldu, kökten yoksun olduğundan kuruyup gitti. ⁷Başkaları dikenlerin arasına düştü, dikenler gelişip onları boğdu. ⁸Başkalarıysa verimli toprağa düştü ve ürün getirdi; kimisi yüz, kimisi altmış, kimisi otuz kat oldu.

⁹“Kulağı olan işitsin.”

Simgelerden Çıkan Anlam 13:10-17 (Markos 4:10-12; Luka 8:9,10)

¹⁰Öğrenciler İsa'ya yaklaşır, “Niçin onlara simgesel öykülerle konuşuyorsun?” diye sordular. ¹¹İsa yanıtladı: “Göklerin hükümrانlığına ilişkin gizleri bilebilmek sizlere sağlanmıştır, ama onlara sağlanmamıştır. ¹²Çünkü az malı olana daha da çok verilecek, hem de artırılacak; ama bir şeyi olmayandan elinde bulunan bile kendisinden alınacak. ¹³Bu nedenle onlara simgesel öyküler kullanarak konuşuyorum. Çünkü görürken görmüyorlar, işitirken işitmiyorlar ne de anlıyorlar. ¹⁴Böylece, Yeşaya'nın peygamberliği kendilerinde bütünleniyor:

“Ha bire dinleyeceksiniz ama anlamayacaksınız.”

Ardı ardına göreceksiniz ama kavramayacaksınız.

¹⁵Çünkü bu halkın yüreği yağ bağladı,

Kulakları iyi duymaz oldu.

Gözlerini yumdular.

Gözleriyle görmesinler,

Kulaklarıyla duymasınlar,

Yürekleriyle anlamasınlar diye;

Dönmesinler de ben kendilerini iyi etmeyeyim diye.'

¹⁶"Ama ne mutlu sizin gözlerinize, çünkü görüyorlar. Ve kulaklarınıza çünkü işitiyorlar. ¹⁷Doğrusu size derim ki, nice peygamberler ve doğru kişiler sizin gördüklerinizi görmeyi özlediler ama görmediler. İşittiklerinizi işitmeyi özlediler ama işitmediler."

Ekinci Simgesinin Anlamı 13:18-23

(Markos 4:13-20; Luka 8:11-15)

¹⁸"Şimdi ekinciye ilişkin simgesel öyküyü dinleyin: ¹⁹Hükümrancılık Sözü'nü işitip de anlamayana kötü olan^a gelir, onun yüreğinde ekili olanı kapar. Yol kenarına ekilen tohum işte budur. ²⁰Kayalıklara ekilene gelince, Söz'ü işitir işitmez hemen sevinçle ona sarılandır bu. ²¹Ama kökü olmadığından gelmesiyle geçip gitmesi bir olur. Kutsal Söz konusunda acı ya da saldırıyla karşılaşınca hemen kösteklenir.

²²"Dikenler arasına ekilene gelince, sözü işitendir bu. Ne var ki, dünya kaygısı ve zenginliğin aldaticılığı sözü boğar; öyle ki, söz verimsiz kalır. ²³Verimli toprağa ekilene gelince, sözü hem duyan hem de anlayandır o. Ürün veren de budur. Belirli durumlarda yüz kat, bazı durumlarda altmış kat, başka durumlardaysa otuz kat.."

Delice Simgesi 13:24-30

²⁴İsa onlara başka bir simgesel öykü anlattı: "Göklerin hükümrancılığı tarlasına tohum eken bir adama benzetilebilir. ²⁵Gece vakti herkes uyumaktayken düşman geldi, buğdaylar arasına delice ektiler ve sıvışıp gitti. ²⁶Uzun sürgünler büyüyüp ürün verince deliceler de arada sıvıttı.

²⁷"Çiftlik sahibinin uşakları gelip, 'Efendi' dediler. 'Tarlana iyi tohum ekmedin mi sen? Bu deliceler de nereden türedi?' ²⁸Adam, 'Bu işi yapan bir düşmandır' diye yanıtladı. Uşaklar da kendisine bir öneride bulundular: 'İster misin, gidip onları toplayalım?' ²⁹Ama o, 'Sakın' dedi. 'Ola ki, deliceleri toplayalım derken onlarla birlikte buğdayı da kökünden sökesiniz. ³⁰Bırakın, biçim vaktine dek bir arada büyüsünler. Biçim vakti biçicilere buyruk vereceğim. İlk deliceleri toplayın; yakmak için demet yapıp bağlayın, buğdayı da ambarıma koyun diyeceğim.'"

Göklerin Hükümrancılığı Neye Benzer? 13:31,32

(Markos 4:30-32; Luka 13:18,19)

³¹Onlara yine başka bir simgesel öykü anlattı: "Göklerin hükümrancılığı bir hardal tohumuna benzer. Adamın biri onu alıp tarlasına eker. ³²Tüm tohumların en küçüğü

---

^a bkz. 5:37

olmasına karşın, gelişince bitkilerin en büyüğü olur. Ağaçlaşır. Öyle ki, 'göğün kuşları' gelip 'dallarına tünerler.'"

Mayaya İlişkin Simge 13:33 (Luka 13:20,21)

³³Onlara başka bir simgesel öykü anlattı: "Göklerin hükümrânlığı maya gibidir. Bir kadın onu alıp üç ölçek unun içine koydu; böylece tüm hamur mayalandı."

Topluluğa Simgelerle Öğretiliyor 13:34,35 (Markos 4:33,34)

³⁴Bunların tümünü İsa simgesel öyküler kullanarak topluluğa anlattı. Simgesel öykü kullanmadan onlara bir şey anlatmadı. ³⁵Bu, peygamber aracılığıyla konuşulan şu söz yerine gelsin diye oldu:

"Ağzımı simgeler kullanarak açacağım.

Dünyanın kuruluşundan bu yana kapalı kalmış gerçekleri konuşacağım."

Delice Simgesinin Anlamı 13:36-43

³⁶İsa toplulukları saldıktan sonra eve gitti. Öğrencileri yaklaşıp, "Tarlada büyüyen deliceler simgesi konusunda bizi aydınlat" dediler. ³⁷O da yanıtladı: "İyi tohumu eken İnsanoğlu'dur. ³⁸Tarla dünyadır. İyi tohum hükümrânlığın oğullarıdır. Deliceler de kötü olanın oğullarıdır. ³⁹Bunları eken düşmana gelince, o iblistir. Biçim günü çağın sonudur. Biçiciler de meleklerdir. ⁴⁰Bu olayda deliceler nasıl toplanıp yakıldıysa, çağın sonunda bunun tıpkısı olacak. ⁴¹İnsanoğlu meleklerini gönderecek. Hükümrânlığından 'ket vuranlarla yasaya uymayanları' toplayıp ⁴²yanan ocağa atacaklar. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacak. ⁴³O vakit 'doğru kişiler' Babaları'nın hükümrânlığında güneş gibi 'parlayacak'.

"Kulağı olan işitsin."

Tarlada Saklı Gömü Simgesi 13:44

⁴⁴"Göklerin hükümrânlığı tarlada saklı gömü gibidir. Bulan onu gizleyiverir, sevincinden koşup varını yoğunu satar ve o tarlayı satın alır."

İnci Simgesi 13:45,46

⁴⁵"Yine göklerin hükümrânlığı güzel inciler ardından koşan bir iş adamı gibidir. ⁴⁶Değeri yüksek bir inci bulunca koşup varını yoğunu satar, onu satın alır."

Balıkçı Ağı Simgesi 13:47-50

⁴⁷"Yine göklerin hükümrânlığı, denize atılan ve her tür avı bir araya toplayan balıkçı ağı gibidir. ⁴⁸İyice dolduğunda onu kıyıya çekerler, oturup işe yarayanları kaplara

toplarlar, yaramayanları ise dışarı atarlar. ⁴⁹Çağın sonunda durum bu olacak. Melekler çıkıp kötülerini doğrular arasından ayıracak ⁵⁰ve yanan ocağa atacaklar. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacak.”

Eski ve Yeni Değerler 13:51,52

⁵¹İsa, “Bunların tümünü anladınız mı?” diye sorunca, “Evet” diye yanıtladılar. ⁵²O da kendilerine belirtti: “Bu nedenle, göklerin hükümranlığı konusunda eğitilmiş her dinsel yorumcu, gömüsünden eski ve yeni değerleri* çıkaran bir ev sahibine benzer.”

İsa Nasıra’da Yadsınıyor 13:53-58

(Markos 6:1-6; Luka 4:16-30)

⁵³İsa bu simgesel öyküleri anlattıktan sonra oradan ayrıldı. ⁵⁴Kendi kentine^a geldi, onlara sinagoglarında öğretti. Onlar şaşırıp kaldı. “Bu adam böylesi bir bilgeliği ve bu denli eylemleri nereden sağlamış olmalı ki?” diye soruşturuyorlardı, ⁵⁵“Marangozun oğlu değil mi o? Annesinin adı Meryem değil mi? Kardeşleri de Yakup, Yusuf, Simon, Yahuda değil mi? ⁵⁶Kız kardeşlerine gelince, hepsi de bizim aramızda yaşamıyor mu? Öyleyse bütün bunları nereden sağlamış olabilir?” ⁵⁷Böylece O’nun kişiliği konusunda takılıp kaldılar.

İsa onlara, “Bir peygamber öz kentinden ve evinden başka bir yerde aşağı görülmez” dedi. ⁵⁸İmansızlıkları yüzünden orada bol sayıda güçlü iş yapmadı.

DİKKATİ ÇEKEN BELİRTİLER, YADSINAN HÜKÜMRAN

Vaftizci Yahya Öldürülüyor 14:1-12

(Markos 6:14-29; Luka 9:7-9)

14 Ülkenin dörtte birini^b yönetmekte olan Herodes* bu dönemde İsa’nın ününü duydu ²ve buyruğundakilere, “Bu adam Vaftizci Yahya’nın taa kendisidir” dedi. “O ölümler arasından dirilmiş olmalı. Bu yüzden onun aracılığıyla böyle güçlü eylemler yapılıyor.”

³Çünkü Herodes öz kardeşi Filippos’un karısı Herodya yüzünden Yahya’yı tutuklayıp bağlamış, cezaevine tıkmıştı.

⁴Çünkü Yahya ona, “Yengenle yaşamam doğru değil” demekteydi.*

⁵Herodes Yahya’yı öldürmek amacını güdüyordu. Ne var ki, topluluktan korkuyordu. Çünkü Yahya’yı peygamber olarak tanıyorlardı.

⁶Herodes’in doğum günü kutlanıyordu. Herodya’nın kızı herkesin önünde dans etti. Herodes bunu öylesi beğendi ki, ⁷ant içerek her ne dilerse kendisine vereceğini vurguladı. ⁸Annesi tarafından kışkırtılan kız, “Şuracıkta, bir tepside bana Vaftizci Yahya’nın başını veresin” dedi.

⁹Kral üzüntüyle çalkalandı. Ne var ki, andına ve çağrılılara karşı duyduğu sorumluluk yüzünden dileğin uygulanması için buyruk verdi. ¹⁰Adamlarını gönderip cezaevinde Yahya’nın başını uçurttu. ¹¹Yahya’nın kesik başı bir tepside getirilip kıza

^a Nasıra’ya

^b Galile ile Perea

verildi. O da kesik başı annesine götürdü. ¹²Yahya'nın öğrencileri gelip ölüyü aldılar ve gömdüler. Ardından da gidip İsa'ya bilgi ilettiler.

İsa Beş Bin Kişiyi Doyuruyor 14:13-21 (Markos 6:30-44; Luka 9:10-17; Yuhanna 6:1-14)

¹³İsa bu olayı duyunca bir tekneyle tek başına ıssız bir yere gitti. Topluluk bunu öğrenince kentlerden yayan giderek O'nu izledi. ¹⁴İsa kıyıya çıkar çıkmaz büyük bir toplulukla karşılaştı. Onlara karşı yüreği acıyla doldu; hasta olanları sağlığa kavuşturdu. ¹⁵Akşam olunca öğrencileri kendisine yaklaşıp, "Burası ıssız bir yer" dediler, "Vakit de oldukça ilerledi. Artık topluluğu sal; kasabalara gitsinler, kendilerine azık satın alsınlar."

¹⁶İsa, "Buradan gitmeleri gerekli değil" diye yanıtladı. "Siz onlara yiyecek verin!" ¹⁷Öğrenciler, "Burada beş ekmekle iki balıktan başka hiçbir şeyimiz yok ki" dediler.

¹⁸İsa, "Onları buraya bana getirin" dedi. ¹⁹Tüm topluluğa çayıra oturmalarını buyurdu. Beş ekmekle iki balığı eline aldı. Gözlerini göğe kaldırıp onları kutsadı. Ekmekleri parçalayıp böldü öğrencilere verdi, öğrenciler de topluluğa. ²⁰Herkes doyusıya yedi. Artakalan parçalardan on iki küfe dolusu topladılar. ²¹Yiyenler yaklaşık beş bin erkekti; kadınlarla çocuklar da ayrı.

İsa Su Üstünde Yürüyor 14:22-33 (Markos 6:45-52; Yuhanna 6:16-21)

²²Hemen olayın ardından kendisi toplulukları salıncaya dek, İsa öğrencilere tekneye binip O'ndan önce karşı yakaya gitsinler diye buyruk verdi. ²³Toplulukları gönderdikten sonra tek başına dağa, dua etmeye çıktı. Gece bastırıldığında yapayalnızdı orada. ²⁴Bu sırada tekne kıyıdan yüzlerce metre uzaklaşmıştı. Dalgaların saldırısı altında bocalıyordu; çünkü rüzgâr ters yönden esmekteydi. ²⁵Sabah üçle altı arası İsa denizde yürüyerek onlara yaklaştı. ²⁶Öğrenciler O'nun denizde yürüdüğüne tanık olunca yürekleri kalktı, "Bu bir görüntüdür" diyerek korkudan avaz avaz bağırdılar. ²⁷İsa o anda onlarla konuştu. "Yüreklenin" dedi. "Benim, korkmayın."

²⁸Petros O'nu yanıtladı: "Ya Rab, eğer gerçekten sensen bana buyruk ver, suların üstünden yürüyerek sana geleyim." ²⁹O da, "Gel" dedi. Petros tekneden indi; suların üstünden yürüyerek İsa'ya doğru geldi. ³⁰Ne var ki, esen rüzgârı görünce ürktü ve sulara gömülmeye başladı. "Ya Rab, beni kurtar!" diye avaz avaz bağırdı.

³¹İsa hemen elini uzatıp Petros'u tuttu. "Ey kıt inanlı adam" dedi. "Neden kuşku duydu?" ³²Onlar tekneye binince rüzgâr dindi. ³³Teknedekiler İsa'ya tapındı. "Gerçekten Tanrı'nın Oğlu'sun sen"* diyorlardı.

İsa Genesaret'te Hastaları İyi Ediyor 14:34-36 (Markos 6:53-56)

³⁴Denizi aşip Genesaret'te^a karaya ulaştılar. ³⁵Oralılar İsa'yı tanıyınca yöreye haber salıp tüm hastaları kendisine getirdiler. ³⁶Salt giysisinin saçak püskülüne dokunabilmek için kendisine yalvarıyorlardı. Dokunanların tümü hastalıktan kurtuldu.

^a Galile Denizi kıyılarında bir kasaba

Ataların Töresi Karşısında Tanrı'nın Yasası 15:1-9 (Markos 7:1-13)

15 Bunun üzerine Yeruşalim'den Ferisiler'le dinsel yorumcular İsa'ya gelip, ²“Öğrencilerin neden ataların töresini çiğniyor?” diye sordular. “Çünkü yemek yemeden önce ellerini yıkamıyorlar.”*

³İsa onları yanıtladı: “Ya siz, neden kendi törenize uymak için Tanrı'nın buyruğunu çiğniyorsunuz? ⁴Bakın Tanrı ne buyurmuştur:

“Babana ve annene saygı göster.

Babaya ve anneye karşı kötü konuşan,
Ölümlle cezalandırılınsın.’

⁵“Oysa sizin dediğiniz şudur: ‘Her kim babasına ya da annesine, benden sana sağlanacak yarar gerçekte Tanrı'ya adanmış Armağan'dır’ derse, ⁶‘onun babasını ya da annesini’ saymaya zorunluluğu yoktur.’ Böylece töremize uyalım derken Tanrı Sözü'nü ortadan kaldırdınız. ⁷Ey ikiyüzlüler, Yeşaya sizlere ilişkin şu sözlerle tam yerinde peygamberlik etmişti:

⁸“Bu halk beni dudaklarıyla sayar,
Ama yürekleri benden uzaktadır.

⁹Bana boş yere tapınıyorlar,
Öğreti olarak insansal yönergeler öğretiyorlar.”

İnsanı Kirleten Davranışlar 15:10-20 (Markos 7:14-23)

¹⁰İsa topluluğu yanına çağırıp, “İşitin ve anlayın” dedi. ¹¹“Ağza giren nesne insanı kirletmez. Tersine, ağızdan çıkan şeydir insanı kirleten.”

¹²Bunun üzerine öğrenciler yaklaşp, “Biliyor musun?” dediler. “Bu sözü işiten Ferisiler gocundular.” ¹³İsa yanıtladı: “Göksel Babam'ın dikmediği her fidan kökünden sökülecektir. ¹⁴Bırakın onları. Körlerin gözü görmez yöneticileridir onlar. Eğer kör körü yöneltirse ikisi birden çukura yuvarlanır.”

¹⁵Petros O'ndan dilekte bulundu: “Bu simgesel deyişi bizlere açıkla.” ¹⁶İsa yanıtladı: “Şu ana dek siz de mi anlamıyorsunuz? ¹⁷Anlamıyor musunuz ki, ağza giren her şey mideye iner, oradan da geçip dışarı çıkar. ¹⁸Oysa ağızdan çıkan şeyler yürekten kaynaklanır. İşte bunlardır insanı kirleten. ¹⁹Çünkü kötü tasarılar yürekten kaynaklanır: Adam öldürme, evlilik dışı cinsel bağlantı, rasgele cinsel ilişki, hırsızlık, yalan tanıklık, sövüp sayma.. ²⁰İnsanı kirleten şeyler işte bunlardır. Yıkanmamış ellerle yemek yemek ise insanı kirletmez.”

Kenanlı Kadının Çarpıcı İmanı 15:21-28 (Markos 7:24-30)

²¹İsa oradan ayrılıp Sur ve Sayda bölgesine çekildi. ²²Bu dolaylarda yaşayan Kenanlı* bir kadın yaklaşp yüksek sesle dileğini açıkladı: “Bana acı, ya Rab, Davut Oğlu! Kızımı cin tuttu, onu yıpratıyor.” ²³İsa kadını yanıtlamadı. Öğrencileri yanına gelmiş diretiyorlardı: “Şu kadını başından sav, ardımızdan bağırıp duruyor.”

15:4 Mısır'dan Çıkış 20:12; 21:17; Yasanın Tekrarı 5:16 **15:7** Yeşaya 29:13

²⁴İsa, “Ben salt İsrail evinin kaybolmuş koyunlarına gönderildim” diye yanıt verdi.
²⁵Ama kadın yaklaşıp O’nun ayaklarına kapandı. “Ya Rab, bana yardım et” diye yalvarıyordu.

²⁶İsa, “Çocukların ekmeğini alıp köpeklere atmak doğru değildir” dedi. ²⁷Kadın, “Evet, ya Rab” diye dileğini sürdürdü: “Köpekler bile sahiplerinin sofrasından yere düşen kırıntıları yerler.”*

²⁸Bunun üzerine İsa, “Ey kadın, sendeki iman ne büyük!” dedi. “İstediğin gibi olsun.” O anda kadının kızı iyi oldu.

İsa Sayısız İnsanı Sağlığa Kavuşturuyor 15:29-31

²⁹İsa o bölgeden ayrılıp Galile Denizi’nin kıyılarını geçtikten sonra bir dağa çıktı, orada oturdu. ³⁰Büyük topluluklar O’na geldi. Beraberlerinde kötürümleri, gözü görmezleri, eli ayağı tutmayanları, sağrıları ve başka birçok hastayı getirip İsa’nın ayakları önüne bıraktılar. O da onları sağlığa kavuşturdu. ³¹Öyle ki, topluluk dilsizlerin konuştuğuna, eli ayağı tutmayanların sağlamlışığına, kötürümlerin yürüdüğüne tanık olarak şaşakaldı ve İsrail’in Tanrısı’nı yüceltti.

İsa Dört Bin Kişiyi Doyuruyor 15:32-39

(Markos 8:1-10)

³²İsa öğrencilerini yanına çağırıp, “Topluluk için içim parçalanıyor” dedi. “İşte üç gündür yanımdalar ve yiyecek bir şeyleri yok. Onları aç acına salıvermek istemiyorum. Olmaya ki, yolda giderken düşüp bayılsınlar.” ³³Öğrenciler, “Şu çöl yerde koca topluluğu doyuracak bunca ekmeği nereden sağlayalım?” dediler. ³⁴İsa onlara, “Kaç ekmeğiniz var?” diye sordu. “Yedi” dediler. “Birkaç tane de küçük balık var.”

³⁵İsa topluluğa yere oturmalarını buyurdu. ³⁶Yedi ekmekle birkaç balığı aldı, teşekkür yükselttikten sonra parçalayıp öğrencilere verdi, öğrenciler de topluluğa.

³⁷Herkes doyuya yedi. Artakalan parçalardan da yedi sepet dolusu topladılar.

³⁸Yiyenler dört bin erkekti. Kadınlarla çocuklar da ayrı.

³⁹İsa topluluğu gönderdikten sonra tekneye binip Magadan^a yöresine gitti.

Belirti Meraklıları 16:1-4

(Markos 8:11-13; Luka 12:54-56)

16 İsa’yı denemek için yanına yaklaşan Ferisiler^ble Sadukiler kendilerine gökten bir belirti göstermesini istediler. ²İsa şu karşılığı verdi: “[Gün kararırken, ‘Hava güzel olacak, çünkü gökyüzü kızıl’ dersiniz. ³Sabah vakti, ‘Hava bugün bozuk olacak, çünkü gökyüzü kızıl ve yoğun bulutlu’ dersiniz. Gökyüzünün görünüşünü ayırt etmesini biliyorsunuz, ama zamanlara ilişkin belirtileri ayırt edemiyorsunuz.] ⁴Kötü ve tanrısaymaz bir kuşak belirti arar durur. Ama ona Yunus’un belirtisinden başka bir belirti verilmeyecek.”* Onları bırakıp gitti.

^a Galile Denizi kıyılarında bir kasaba

^b bkz. 3:7

Ferisiler'in ve Sadukiler'in Mayası 16:5-12 (Markos 8:14-21)

⁵Öğrenciler denizin karşı kıyısına vardıklarında yanlarına ekmek almayı unutmuşlardı. ⁶İsa onlara, “Gözünüzü açın” dedi. “Ferisiler’le Sadukiler’in mayasından sakının.” ⁷Öğrencileri aralarında tartışıyorlardı: “Ekmek almadığımızdan böyle diyor.”

⁸İsa ne konuştuklarını biliyordu. “Ey kıt inanlılar!” dedi. “Ekmeğimiz yok diye aranızda niçin tartışıyorsunuz? ⁹Beş bin kişiyi doyuran beş ekmeği düşünmüyor musunuz? Bunu anımsamıyor musunuz? Hem de kaç küfe dolusu topladığınızı? ¹⁰Ya dört bin kişiyi doyuran yedi ekmeği? Hem de kaç sepet dolusu topladığınızı? ¹¹Sizlere ekmekle ilgili söz etmediğimi nasıl olur da anlamazsınız? Ferisiler’le Sadukiler’in mayasından sakının.”

¹²Bunun üzerine, ekmek mayasından sakının demediğini, ama Ferisiler’le Sadukiler’in öğretilerinden sakınmaları için kendilerini uyardığını anladılar.

Petros’un İsa’ya İlişkin Bildirisi 16:13-20 (Markos 8:27-30; Luka 9:18-21)

¹³İsa Filippi Kayseriyesi^a yöresine gidince öğrencilerine bir soru yöneltti: “İnsanlar İnsanoğlu’nun kim olduğunu söylüyorlar?” ¹⁴Öğrenciler, “Kimi Vaftizci Yahya, kimi İlyas, kimi Yeremya, kimi de peygamberlerden biridir yolunda söz ediyor” diye konuştular.

¹⁵İsa sordu: “Ya siz ne dersiniz? Sizce ben kimim?” ¹⁶Simon Petros, “Sen Mesih’sin, diri olan Tanrı’nın Oğlu’sun” dedi. ¹⁷İsa bu sözü, “Mutlusun ey Yunus oğlu Simon” diyerek onayladı. “Çünkü bunu sana esinleyen insansal bir kaynak değil, göklerdeki Babam’dır. ¹⁸Ben de sana bildiriyorum, sen Petros’sun* ve bu kaya üstüne kilisemi* kuracağım. Ölüler ülkesinin^b güçleri onu alt edemeyecek. ¹⁹Göklerin hükümlerinin anahtarlarını sana vereceğim; yeryüzünde her ne bağlarsan, göklerde bağlanmış olacak ve yeryüzünde her ne çözersen, göklerde çözülmüş olacak.”

²⁰Bunun üzerine kendisinin Mesih olduğunu hiç kimseye söylememeleri için öğrencileri öğütledi.

İsa Ölümünü ve Dirilişini Açıklıyor 16:21-28 (Markos 8:31-9:1; Luka 9:22-27)

²¹Bundan sonra İsa öğrencilerine Yeruşalim’e gitmesinin, İhtiyarlar, başrahipler ve dinsel yorumcular elinde ağır işkence çekmesinin, öldürülmesinin ve üçüncü gün dirilmesinin gerekli olduğunu öğretmeye başladı. ²²Petros O’nu bir yana çekip payladı: “Tanrı seni korusun, ya Rab. Bu hiçbir vakit olmamalı sana!”

²³İsa Petros’a dönüp, “Geriye çekil, ey şeytan!” dedi. “Sen bana ket vuran birisin. Çünkü Tanrı’ya ilişkin olanları değil, insanlara ilişkin olanları düşünmektesin.” ²⁴Bundan sonra öğrencilerine döndü: “Ardım sıra gelmek isteyen kendini yadsısın, haçını taşıyarak ardım sıra gelsin. ²⁵Çünkü canını kurtarmak isteyen onu yitirecektir. Ama bana

^a Galile Denizi kuzeydoğusunda bir kent

^b bkz. 11:23

bağlılık nedeniyle her kim canını yitirse onu bulacaktır.^{a 26} İnsan tüm dünyayı kazanıp da canını zarara uğratırsa ne yararı olur? Ya da, insan canına karşılık ne ödeyebilir?

²⁷“Çünkü İnsanoğlu Babası'nın yüceliğinde melekleriyle gelecek ve o zaman 'herkese yaptığı işe yaraşan karşılığı verecek.’²⁸ Doğrusu size derim ki, burada duranlar arasında, İnsanoğlu'nun hükümrانlığında gelişini görmeden önce ölümü tatmayacak kişiler vardır.”*

İsa'nın Görünüşü Değişiyor 17:1-13 (Markos 9:2-13; Luka 9:28-36)

17 Aradan altı gün geçtikten sonra İsa Petros'u, Yakup'la kardeşi Yuhanna'yı yanına aldı, onları yalnız olarak yüksek bir dağa yöneltti. ²Onların gözleri önünde görünüşü değişti, yüzü güneş gibi parladı. Giysileri de ışık benzeri ak oldu. ³Ansızın Musa'yla İlyas* göründü onlara. İsa'yla görüşüyorlardı. ⁴Petros İsa'ya, “Ya Rab” dedi. “Burada bulunmamız ne iyi! İstersen, bu yerde üç çadır kurayım: Biri sana, biri Musa'ya, biri de İlyas'a.”

⁵O daha söylemekteyken, parlak bir bulut onlara gölge saldı. Buluttan gelen bir ses konuşmaktaydı:

“Sevgili Oğlum budur;

O'ndan hoşnudum. O'nu dinleyin.”

⁶Öğrenciler bunu duyduklarında yüzüstü yere kapandılar, aşırı korkuya kapıldılar. ⁷İsa yaklaşıp onlara dokundu. “Ayağa kalkın, korkmayın” dedi. ⁸Öğrenciler gözlerini yükseltince bir tek İsa'dan başkasını görmediler.

⁹Dağdan inerlerken İsa onlara buyruk verdi: “İnsanoğlu ölümler arasından dirilinceye dek bu görmeyi^b hiç kimseye anlatmayın.”* ¹⁰Öğrenciler kendisine bir soru sordular: “Dinsel yorumcular acaba neden ‘ilkın İlyas'ın gelmesi gerektir’ diyorlar?” ¹¹İsa, “Evet” dedi. “İlkin ‘İlyas gelir’ ve her şeyi ‘düzene koyar.’ ¹²Gerçi İlyas gelmiş bulunuyor. Ama size derim ki, onu tanımadılar. Tersine, ona gönüllerinin dilediğini yaptılar.* Tıpkı bunun gibi, İnsanoğlu'nun da onların elinden çekeceği var.”

¹³Bunun üzerine, öğrenciler kendilerine Vaftizci Yahya'dan söz ettiğini anladılar.

İsa Cine Tutulmuş Çocuğu İyi Ediyor 17:14-21 (Markos 9:14-29; Luka 9:37-43a)

¹⁴Topluluğun yanına döndüklerinde bir adam İsa'ya yaklaşıp önünde diz çöktü ve yalvardı: ¹⁵“Ya Rab, oğluma acı. Sarası var, şiddetli nöbetler geçiyor. Sık sık ateşe suya düşüyor. ¹⁶Onu öğrencilerine getirdim, ama sağlığa kavuşturmayı başaramadılar.”

¹⁷İsa, “Ey imansız ve sapmış kuşak!” dedi. “Daha ne kadar sizlerle kalacağım? Daha ne kadar sizlere katlanacağım? Onu buraya bana getirin.” ¹⁸İsa cini payladı, cin çocuktan çıktı. Hemen o saatte çocuk sağlığa kavuştu.

¹⁹Bunun üzerine, öğrenciler İsa'ya özel olarak yaklaşıp sordular: “Biz niçin cini çıkaramadık?” ²⁰İsa, “İmanınız kıt olduğundan” diye yanıtladı. “Doğrusu size derim ki,

^a bkz. 10:38,39

16:27 Mezmur 62:12; Özdeyişler 24:12 **17:10** Malakya 4:5

^b Grekçe: orama. Doğaüstü gerçeklerin insana özel biçimde açıklanışı.

hardal tohumu kadar imanınız olsa şu dağa, 'Buradan git öteye çekil' deseniz o çekilecektir. Sizlere olanaksız sayılan hiçbir şey kalmayacaktır." ^{21a}

İsa Ölümünü ve Dirilişini Açıklıyor 17:22-23

(Markos 9:30-32; Luka 9:43b-45)

²²Öğrencilerle birlikte Galile'deyken İsa onlara, "İnsanoğlu insanların eline teslim edilecek" dedi. ²³"O'nu öldürecekler, ama üçüncü gün dirilecek."

Öğrenciler üzüntü içinde kalarak sarsıldı.

Tapınak Vergisinin Mucizeyle Ödenmesi 17:24-27

²⁴Kafernahum'a vardıklarında tapınağın bakımı için vergi toplayanlar Petros'a yaklaşp, "Sizin öğretmeniniz tapınağa vergi ödemez mi?" diye sordular. ²⁵O da, "Elbette öder" dedi.

Petros eve dönünce İsa ondan önce sözü açıp, "Ey Simon, ne düşünürsün?" diye sordu. "Yeryüzünün kralları vergi ve gümrük parasını kimden toplarlar? Kendi oğullarından mı, ^b yoksa yabancılardan mı?" ²⁶Petros, "Yabancılardan" deyince İsa ona, "Demek oluyor ki oğullar serbesttir" dedi. ²⁷"Ama onlara ket vurmamak için denize gidip oltayı at. Oltaya takılan ilk balığı çek. Ağzını açınca gümüş bir para bulacaksın. Onu alıp vergiyi öde. Hem benim, hem de senin için."

En Üstün Kimdir? 18:1-5

(Markos 9:33-37; Luka 9:46-48)

18 Tam o sırada öğrenciler İsa'ya yaklaşp sordular: "Göklerin hükümrانlığında en üstün kimdir?" ²O da küçük bir çocuk çağırıp, onu ortalarında durdurup, ³"Doğrusu size derim ki" dedi, "Durumunuzu değiştirip küçük çocuklar gibi olmazsanız hiçbir koşulla göklerin hükümrانlığına giremezsiniz. ⁴Bu nedenle şu çocuk gibi kendisini alçaltan birey göklerin hükümrانlığında en üstün olandır. ⁵Her kim benim adıma böyle bir çocuğu kabul ederse beni kabul eder."

Suçta Sürüklenme Eylemi 18:6-9

(Matta 5:29,30; Markos 9:42-48; Luka 17:1,2)

⁶"Ama bana iman eden şu küçüklerden birini kim suç işlemeye sürüklerse boynuna iri bir değirmen taşı asılıp derin denizde boğulması kendisi için daha iyidir. ⁷Suçta sürüklenme eylemleri yüzünden vay dünyanın başına geleceklere! Suçta sürüklenme eylemlerinin olması zorunludur. Ama suçta sürüklenme eylemine yol açacak insanın vay başına geleceklere!

⁸"Eğer elin ya da ayağın seni suç işlemeye sürüklüyorsa, onu kes ve kendinden at. Yaşama kolsuz ya da ayaqsız girmen, iki el iki ayak sahibi olarak sonsuz ateşe atılmadan daha iyidir. ⁹Eğer gözün seni suç işlemeye sürüklüyorsa, onu çıkar ve

^a **21** ["Ama böylesi duadan ve oruçtan başka yolla çıkmaz."]

^b Uyruklarından

kendinden at. Yaşama tek gözle girmen, iki göz taşıyarak cehennem ateşine atılmadan daha iyidir.”

Yitik Koyun Simgesi 18:10-14 (Luka 15:3-7)

¹⁰“Şu küçüklerden birini aşağı görmemeye dikkat edin. Size belirtiyorum; çünkü onların melekleri göksel Babam’ın yüzüne göklerde arasız bakarlar. ^{11a}

¹²“Ne düşünüyorsunuz? Bir adamın yüz koyunu olur da bunlardan biri yoldan saparsa, doksan dokuzunu tepelerde bırakıp yoldan sapanı aramaya çıkmaz mı?

¹³Doğrusu size derim ki, onu bulunca duyacağı sevinç yoldan ayrılmayan doksan dokuz koyun için duyduğu sevinçten kat kat üstündür. ¹⁴Bunun gibi, göksel Babanız’ın katında şu küçüklerden birinin bile yitilmesi istenmez.”

Günah İşleyen Kardeş 18:15-20 (Luka 17:3)

¹⁵“Eğer kardeşin sana karşı günah işlerse hemen git, aranızda kendisini eleştir. Dediğine kulak verirse kardeşini kazandın. ¹⁶Yok eğer kulak asmazsa, yanına bir ya da iki kişi al; öyle ki, ‘iki ya da üç tanık ağzından her söz saptansın.’ ¹⁷Onlara da aldırış etmezse, durumu kilise topluluğuna bildir. Ama kilise topluluğunu da saymazsa, senin için o tanrısız ve gümrük vergisi toplayan biri gibi olsun.

¹⁸“Doğrusu size derim ki yeryüzünde her ne bağlarsanız, gökte bağlanmış olandır. Yeryüzünde her ne çözerseniz, gökte çözülmüş olandır. ¹⁹Doğrusu size yine derim ki, aranızdan iki kişi yeryüzünde dileyebilecekleri herhangi bir konuya ilişkin görüş birliğine varırsa, göksel Babam tarafından bu onlara verilecektir. ²⁰Çünkü her nerede iki ya da üç kişi benim adıma bir araya gelirse, ben orada onların ortasındayım.”

Bağışlamasını Bilmeyen Uşak Simgesi 18:21-35

²¹Bunun üzerine Petros yaklaşır İsa’ya, “Ya Rab” dedi. “Kardeşim bana karşı kaç kez günah işlerse onu bağışlamalıyım? Yedi keze dek mi?”

²²İsa onu yanıtladı: “Sana yedi keze dek demiyorum, yetmiş kez yediye dek diyorum. ²³Bu ilişkide göklerin hükümrancılığı krallık eden bir adama benzetilebilir.

²⁴Adam uşaklarıyla hesaplaşmak istedi. Hesaplaşmaya koyulduğunda ona borcu milyonları* bulan biri getirildi. ²⁵Ödeyebilecek güçte olmadığından efendisi kendisinin, karısının, çocuklarının ve tüm varlığının satışa çıkarılarak borcun ödenmesi için buyruk verdi. ²⁶Uşak onun ayaklarına kapanarak yalvardı: ‘Ah ne olur katlan bana; sana tüm borcumu ödeyeceğim.’ ²⁷Efendisinin yüreği ona karşı acıyla doldu ve onu serbest bıraktı, borcunu da bağışladı.

²⁸“Uşak dışarı çıkar çıkmaz tıpkı kendisi gibi başka bir uşak buldu. Adamın ona yüz dinar^b borcu vardı. Yakasına yapışıp boğazını sıktı. ‘Bana şu borcunu ödesene’ diyordu. ²⁹Kendisi gibi uşak olan adam yere kapanıp ona yalvardı: ‘Ah ne olur katlan

^a 11 [Çünkü İnsanoğlu yitirileni kurtarmaya geldi.]

^b Bir dinar işçinin gündeliği idi.

18:16 Yasanın Tekrarı 19:15

bana; sana ödeyeceğim.’³⁰ Ama o uyuşmak eğiliminde değildi. Gitti, borcunu ödeyinceye dek adamı cezaevine attırdı.

³¹“Arkadaşları olanları görünce üzüntü içinde kalarak sarsıldılar. Efendilerine varıp tüm durumu anlattılar. ³²Bunun üzerine efendisi uşağı yanına çağırdı. ‘Ey kötü uşak!’ dedi. ‘Sen bana yalvarınca o borcun tümünü sana bağışladım. ³³Ben sana nasıl acıdıysam, senin de kendin gibi bir uşak olana acıman gerekmez miydi?’ ³⁴Efendi öfkelenip uşağı işkencecilere verdi; kendisine tüm borcunu ödeyinceye dek..

³⁵“Siz hepiniz de kardeşinizi gönülden bağışlamazsanız, göksel Babam sizlere öyle davranacak.”

Boşanma Sorunu 19:1-12 (Markos 10:1-12; Luka 16:18)

19 İsa bu sözleri sona erdirince Galile’den ayrıldı, Ürdün Irmağı’nın karşı yakasında Yahudiye bölgesine geçti. ²Büyük topluluklar O’nun ardı sıra gitti. İsa orada onları sağlığa kavuşturdu. ³Kendisine yaklaşan bazı Ferisiler O’nu sözle tuzağa düşürmeye çalışarak, “Kişinin herhangi bir nedenle karısını boşaması yasal mıdır?” diye sordular. ⁴İsa yanıtladı: “Başlangıçta ‘Yaratan onları erkek ve dişi olarak yarattı’ diye hiç okumadınız mı siz?” ⁵Sonra ekledi:

“Bu nedenle, insan babayı ve anneyi bırakıp karısına bağlanacak, ikisi bir tek beden olacak.’

⁶“Öyle ki, bundan böyle iki ayrı kişi değil ama bir bedendirler. Onun için, Tanrı’nın birleştirdiğini insan ayırmasın.”

⁷Ferisiler sordu: “Öyleyse Musa neden, ‘erkek kadına boşanma kâğıdı verip onu salıversin’ yolunda buyruk verdi?” ⁸İsa, “Siz katı yürekli olduğunuz için Musa eşlerinizi boşamanıza izin verdi” dedi. “Ne var ki, başlangıçta durum bu değildi. ⁹Size diyorum ki, her kim cinsel uygunsuzluk olmadan karısını boşayıp başkasıyla evlenirse cinsel yolsuzluk işler.”

¹⁰Öğrencileri, “Erkeğin eşiyle ilişkisi böyle olacaksa hiç evlenmemek yeğdir” dediler. ¹¹İsa, “Herkes bu sözü yüreğine sığdıramaz” diye yanıtladı, “Sadece kendilerine bu yetki verilenlerdir onlar. ¹²Çünkü kimileri daha doğuştan evlenme yeterliliğini taşımaz. Kimileri de insanlar tarafından evlenemeyecek duruma getirilir.^a Kimileri ise göklerin hükümranlığı için kendilerini evlenmekten beri tutarlar. Bunu yüreğine sığdırabilen sığdırsın.”

İsa Küçük Çocukları Kutlu Kılıyor 19:13-15 (Markos 10:13-16; Luka 18:15-17)

¹³Bunun üzerine, ellerini üstlerine koyup dua etsin diye, İsa’nın yanına küçük çocuklar getirildi. Ama öğrenciler getirenleri payladı. ¹⁴İsa, “Çocukları bırakın, bana gelsinler” dedi. “Onlara engel olmayın. Çünkü göklerin hükümranlığı böylelerininindir.” ¹⁵Ellerini onların üstüne koyduktan sonra oradan ayrıldı.

19:4 Yaratılış 1:27 **19:5** Yaratılış 2:24 **19:7** Yasanın Tekrarı 24:1

^a Enenmişirler.

Sonsuz Yaşam Arayan Varlıklı Genç 19:16-30 (Markos 10:17-31; Luka 18:18-30)

¹⁶İsa'ya yaklaşan biri, "Ey Öğretmen" dedi. "Sonsuz yaşamı sağlamak için ne iyilik yapmalıyım?" ¹⁷O da, "Bana niçin iyilik üzerine sorarsın?" dedi. "Yalnız bir tek iyi vardır. Eğer yaşama giriş sağlamak istiyorsan buyrukları tut." ¹⁸Delikanlı, "Hangilerini?" diye sordu. İsa onu yanıtladı:

'Adam öldürmeyeceksin,
Evlilik dışı cinsel bağlantıya girmeyeceksin.
Çalmayacaksın,
Yalan yere tanıklık etmeyeceksin,
¹⁹Babana ve annene saygı göstereceksin,
İnsan kardeşini kendin gibi seveceksin.'

²⁰Delikanlı, "Bunların tümünü tuttum" dedi. "Geride kaldığım sorun nedir?" ²¹İsa, "Eğer yetkin olmak istiyorsan, git varını yoğunu sat, yoksullara dağıt" diye yanıtladı. "Böylelikle göklerde varlığın olacak. Sonra da ardım sıra gel." ²²Delikanlı bu sözü duyunca yüreği üzüntü içinde kalarak ayrıldı. Çünkü malı mülkü pek çoktu.

²³İsa öğrencilerine, "Doğrusu size derim ki" dedi, "Zengin kişi göklerin hükümrانlığına güçlkle girecektir. ²⁴Yine size derim ki, devenin iğne deliğinden geçmesi zengin kişinin Tanrı'nın hükümrانlığına girmesinden daha kolaydır." ²⁵Bu sözleri duyan öğrencileri şaşırıp kaldılar. "Öyleyse kim kurtulabilir?" diye sordular. ²⁶İsa onların gözlerinin içine bakarak, "İnsanların görüşüyle bu olanaksızdır" dedi. "Ama Tanrı önünde her şey olanaklıdır."

²⁷Petros, "İşte, biz her şeyi bırakıp ardın sıra geldik" dedi. "Bizim durumumuz ne olacak?" ²⁸İsa, "Doğrusu size derim ki" dedi, "Ardım sıra gelen sizler de yeniden kurulacak düzende, İnsanoğlu yüceliğinin tahtında oturunca O'nunla birlikte on iki tahta oturup İsrail'in on iki soyunu yargılayacaksınız. ²⁹Bir de benim adım yüzünden evlerini, kardeşlerini, kız kardeşlerini, babasını, annesini, çocuklarını, ya da tarlalarını bırakmış olan herkes bunları kat kat alacak. Bunun yanı sıra da sonsuz yaşamı miras alacak.

³⁰"Öte yandan, ilk sıradaki niceler son sırada kalacak ve son sıradakiler ilk sıraya geçecek."

Bağda Çalışmaya Çağrılanlar 20:1-16

20 "Göklerin hükümrانlığı sabahın erken saatinde başına işçi aramaya çıkan bir çiftlik sahibine benzer. ²İşçilerle gündeliği bir dinara^a anlaşıp onları başına gönderdi. ³Saat dokuz sularında yine çıktı, çarşıda işsiz güçsüz dikilen başkalarını gördü. ⁴Onlara da aynı şeyi söyledi: 'Haydi siz de başa gidin, gündeliğiniz için her ne gerekiyorsa ödeyeceğim.' Onlar da yola koyuldu.

⁵"Yeniden, saat on ikiyle on beş sularında çıkıp aynı şeyi yaptı. ⁶Saat on yedi sularında çıkınca, orada dikilen başkalarını buldu ve onlara, 'Neden bütün gün boyunca

19:18 Mısır'dan Çıkış 20:12-16; Yasanın Tekrarı 5:17-20 **19:19** Mısır'dan Çıkış 20:12; Levililer 19:18; Yasanın Tekrarı 5:16

19:26 Yaratılış 18:14; Eyub 42:2; Zekarya 8:6

^a bkz. 18:28

burada işsiz güçsüz duruyorsunuz?’ diye sordu. ⁷‘Kendisine çünkü bizlerle sözleşen olmadı’ dediler. Çiftlik sahibi, ‘Haydi siz de bağa gidin’ dedi.

⁸‘Akşam olunca bağ sahibi çiftliği yönetene buyruk verdi: ‘İşçileri çağır. Sonuncusundan başlayarak ilkinde varıncaya dek onlara emeklerinin karşılığını öde.’⁹Saat on yedi sularında iş tutanların her biri birer dinar aldı. ¹⁰Sıra ilk başta işe koyulanlara geldi. Bunlar daha çok para alacaklarını sandılar. Ama onlar da birer dinar aldı. ¹¹Gündelikleri ödenince çiftlik sahibine karşı söylenmeye başladılar: ¹²‘Bu sonuncular bir saatlik iş gördü, ama sen onları tüm günün kavurucu sıcakını taşıyan bizlerle eşit tutuyorsun.’ ¹³Çiftlik sahibi adamlardan birine, ‘Dinle arkadaş!’ dedi. ‘Ben senin hakkını çiğnemiyorum. Benimle bir dinara sözleşmedin mi?’ ¹⁴‘Payına düşeni al ve evine git. Şu son gelene de sana ödediğimi ödemek istiyorum.’ ¹⁵‘Kendimin olanı dilediğim gibi kullanmaya yetkim yok mu? Yoksa benim eliaçıklığıma kötü gözle mi bakıyorsun?’ ¹⁶‘Böylece, son sırada olanlar ilk sıraya geçecek, ilk sırada olanlar da son sırada kalacak.’”

İsa Ölümünü ve Dirilişini Üçüncü Kez Belirliyor 20:17-19

(Markos 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷İsa Yeruşalim’e çıkarken* on iki öğrenciyi bir yana çekti ve yolda onlara, ¹⁸“Bakın” dedi. “Yeruşalim’e çıkıyoruz. İnsanoğlu başrahiplerin ve dinsel yorumcuların eline verilecek. Kendisini ölümle yargılayacaklar. ¹⁹Sonra da alay etmek, kamçulamak ve çarmıha çakmak için O’nu ulusların eline teslim edecekler. Üçüncü günde ise O dirilecek.”*

Kayırcılık Özleyen Anneye Öğüt 20:20-28

(Markos 10:35-45)

²⁰Bunun üzerine, Zebedi oğullarının annesi çocuklarıyla birlikte İsa’ya yaklaşip tapındı ve O’ndan bir dilekte bulundu. ²¹İsa ona, “Ne istiyorsun?” diye sordu. Kadın, “Hükümrânlığında şu iki oğlumdan biri sağında öteki de solunda otursun diye buyruk ver” dedi. ²²İsa onu yanıtladı: “Ne dilediğinizi bilmiyorsunuz. İçeceğim bardaktan içebilir misiniz siz?^a” Onlar, “İçebiliriz” dediler. ²³İsa, “Bardağımdan gerçekten içeceksiniz” dedi. “Ne var ki, sağımda ve solumda oturabilme yetkisini vermek bana düşen iş değildir. Bu ancak Babam tarafından kendilerine sağlananlardır.”

²⁴On öğrenci bunları işitince iki kardeşe öfkeleni. ²⁵İsa onları yanına çağırıp, “Bilirsiniz ki, ulusların başındakiler onlara egemen kesilir ve üsttekiler tüm yetkilerini onlara uygular” dedi. ²⁶“Sizin aranızda durum böyle olmayacak. Tam tersine, aranızda en üstün olmak isteyen, sizlere hizmet etmekle yükümlüdür. ²⁷Aranızda her kim ön sırada olmak istiyorsa, sizlere uşak olmakla yükümlüdür. ²⁸Nasıl ki İnsanoğlu da kendisine hizmet edilsin diye gelmedi. Tam tersine, hizmet etmeye ve canını pek çok kişi yararına kurtulmalık olarak vermeye geldi.”

^a Yaklaşan çarmıha çakılmasını betimlemeyle açıklıyor.

İsa Görmez İki Kişiyi Görüme Kavuşturuyor 20:29-34

²⁹Onlar Yeriha kentinden ayrılırken büyük bir topluluk İsa'nın ardı sıra gitti. ³⁰Yol kenarında oturan gözleri görmez iki kişi, İsa'nın oradan geçtiğini duyunca yüksek sesle, "Bize acı ya Rab, Davut Oğlu!" diye bağırdılar. ³¹Topluluk bağırmayı kessinler diye onları payladı. Ama onlar seslerini daha da yükselterek yine, "Bize acı ya Rab, Davut Oğlu!" diye bağırdılar.

³²İsa duraklayıp onları çağırdı. "Size ne yapmamı istiyorsunuz?" diye sordu. ³³"Ya Rab gözlerimiz açılsın" diye yanıtladılar. ³⁴İsa'nın yüreği acıyla doldu. Onların gözlerine dokundu. O anda gördüler ve O'nun ardı sıra gittiler.

Yeruşalim'e Görkemli Giriş 21:1-11

(Markos 11:1-11; Luka 19:28-40; Yuhanna 12:12-19)

21 Yeruşalim'e yaklaştıklarında, Zeytinlik Dağı'nda Beytfaci^a denen yere ulaştılar. İsa iki öğrenci gönderdi. ²Onlara, "Karşınızdaki köye gidin" dedi. "Hemen orada bağlı duran bir eşekle yanında bir sığa bulacaksınız. Onları çözüp bana getirin. ³Eğer biri size bir söz söyleyecek olursa, 'Bunlar Rab için gereklidir' deyin. 'Hiç gecikmeden onları geri gönderecek.'"

⁴Bu, peygamber aracılığıyla bildirilen şu söz yerine gelsin diye oldu:

⁵"Siyon kızına^b söyleyin:

İşte Hükümrânın sana geliyor.

Yumuşak huylulukla,

Bir eşeğin sırtında,

Eşeğin yavrusu bir sığa sırtında."

⁶Öğrenciler gidip İsa'nın kendilerine verdiği buyruğu gerektiği gibi uyguladı.

⁷Eşekle yavrusunu getirdiler, üstlerine giysilerini koydular. İsa bindi. ⁸Topluluğun büyük çoğunluğu giysilerini yola serdi. Bazıları da ağaçlardan dallar kesip yola serdiler. ⁹İsa'nın önünden gerisinden yürüyen topluluklar yüksek sesle bağırdıyordu:

"Osanna!^c Davut Oğluna.

Rab'bin adıyla gelen kutludur.

En yücelerde Osanna!"

¹⁰İsa, Yeruşalim'e girince tüm kent sarsıldı. Kentte herkes aynı soruyu soruyordu: "Kimdir bu?" ¹¹Topluluklar da yanıtlıyordu: "Bu, peygamber* İsa'dır. Galile'nin Nasıra kentinden."

^a Yeruşalim yakınındaki Zeytinlik Dağı'nda bir köy.

^b Yeruşalim kenti ve sakinleri. Siyon'un anlamı: Kale burcu.

21:5 Zekarya 9:9; Yeşaya 62:11 **21:9** Mezmur 118:25,26

^c Kurtar! Yücelik sana! (bkz. Mezmur 118:25,26).

İsa Tapınağı Arıtıyor 21:12-17
(Markos 11:15-19; Luka 19:45-48; Yuhanna 2:13-22)

¹²İsa tapınağa girdi ve tapınakta alışverişle uğraşan herkesi dışarı attı. Para değiştirenlerin masalarını, güvercin satıcılarının koltuklarını altüst etti. ¹³Onlara, “**Kutsal Kitap’ta yazılmıştır**” dedi:

“**Evime dua evi denecektir.**

Ama siz onu eşkiya yatağı yaptınız.”

¹⁴Tapınakta O’na gözü görmezlerle kötürümler geldi. İsa onları sağlığa kavuşturdu. ¹⁵Ne var ki, başrahiplerle dinsel yorumcular yaptığı görkemli işleri ve tapınakta, “Osanna! Davut Oğlu’na” diyerek bağrışan çocukları görünce öfkelenerek

¹⁶kendisine sordular: “Bunların dediğini duyuyor musun?” İsa, “**Kuşkusuz!**” diye karşılık verdi. “**Siz şu sözü hiç okumadınız mı?**”

‘**Yavruların ve emziktekilerin ağzından övgü hazırladın.**’”

¹⁷Onları bırakıp kentten ayrıldı. Beytanya’ya^a gitti, orada konakladı.

Yargılanan İncir Ağacı 21:18-22
(Markos 11:12-14, 20-24)

¹⁸İsa ertesi sabah kente^b dönerken acıktı. ¹⁹Yol üzerinde bir incir ağacı görünce ona yaklaştı. Ama onda yapraktan başka bir şey bulmadı. Bu nedenle ağaca, “**Bundan böyle sende hiçbir vakit ürün olarak bir şey yetişmesin**” dedi. İncir ağacı hemen kurudu.

²⁰Öğrenciler olayı görünce şaşakaldılar. “Nasıl oldu da incir ağacı bir an içinde kuruyuverdi?” diye sordular. ²¹İsa onları yanıtladı: “**Doğrusu size derim ki, eğer imanınız olursa ve kuşkuya düşmezseniz yapacaklarınız salt incir ağacına uygulananla kalmayacak. Şu dağa buyruk verip, ‘Yerinden kalk, denize atıl’ deseniz bu bile olacaktır.**

²²İman ederek dua edince, dilediğiniz her şeyi alacaksınız.”

İsa’nın Yetkisine İlişkin Soru 21:23-27
(Markos 11:27-33; Luka 20:1-8)

²³İsa tapınağa girmiş öğretiyordu ki, halkın başrahipleri ve İhtiyarları yaklaşıp sordular: “Bu işleri hangi yetkiye dayanarak yapıyorsun? Bu yetkiyi sana veren kim?”

²⁴İsa, “**Ben de size bir soru sorayım**” diye yanıtladı, “**Eğer sorumu yanıtlarsanız, ben de size bu işleri hangi yetkiyle yaptığımı söyleyeceğim.** ²⁵Yahya’nın vaftiz etme yetkisi nereden geldi? Tanrı’dan mı, yoksa insanlardan mı?”

Onlar aralarında tartışmaya koyuldu: “Eğer ‘Tanrı’dandır’ dersek, O bize, ‘Öyleyse neden ona inanmadınız?’ diye soracak. ²⁶Yok eğer, ‘İnsanlardandır’ dersek, topluluktan korkumuz var. Çünkü herkes Yahya’yı peygamber olarak tutuyor.” ²⁷İsa’yı yanıtlayarak, “Bilmiyoruz” dediler.

İsa, “**Öyleyse, ben de size bu işleri hangi yetkiye dayanarak yaptığımı söylemeyeceğim**” dedi.

21:13 Yeşaya 56:7; Yeremya 7:11

21:15 Mezmur 118:25 **21:16** Mezmur 8:2

^a Zeytinlik Dağı’nın öbür eteğinde bir köy.

^b Yeruşalim’e.

İki Oğul Simgesi 21:28-32

²⁸“Şu olay sizlere neyi düşündürüyor? Bir adamın iki oğlu vardı. Adam birincisine, ‘Oğul, git bugün bağda çalış’ diye buyurdu. ²⁹O da, ‘Çalışmaya isteğim yok’ dedi. Ama sonradan pişmanlık duyarak gitti. ³⁰Adam öteki oğluna da aynı buyruğu verdi. Bu oğul, ‘Olur, giderim’ dediyse de gitmedi. ³¹İkisinden hangisi babasının isteğini yerine getirmiş oldu?” Onlar, “Birincisi” diye karşılık verdi.

İsa, “Doğrusu size derim ki” dedi, “Gümrük vergisi toplayanlarla genel kadınlar Tanrı hükümrânlığına sizlerden önce girer. ³²Çünkü Yahya size doğruluk kapsamında geldi ama inanmadınız. Oysa gümrük vergisi toplayanlarla genel kadınlar ona inandı. Sizlere gelince, bunu görmenize karşın sonradan pişmanlık duyup ona inanmayı yeğlemediniz.”

Bağ Kiralayanlara İlişkin Simgesel Öykü 21:33-46

(Markos 12:1-12; Luka 20:9-19)

İsa sözünü sürdürdü:

³³“Başka bir simgesel öyküye kulak verin: Çiftlik sahibi bir adam ‘asma dikti, bağın çevresine çit çekti, burada bir cendere kazdı. Bir de kule kurdu.’ Burayı bağcılara kiralayıp başka bir ülkeye gitti.

³⁴“Bağ bozumu yaklaşınca, payına düşen ürünü toplamaları için uşaklarını kiracılara gönderdi. ³⁵Bağı kiralayanlar uşakları yakaladıkları gibi birini tartakladılar, ötekinin canına kıydılar, bir başkasını da taşla tuttular. ³⁶Adamcağız yeniden, bu kez ilkinden daha çok sayıda uşak gönderdi. Onlara karşı yine aynı tepkiyle davrandılar. ³⁷Sonunda oğluma saygı gösterirler düşüncesiyle onlara oğlunu gönderdi. ³⁸Gelgelelim kiracılar oğlunu görünce, ‘İşte malları miras alacak kişi burada’ diye aralarında söyleştiler, ‘Haydi şunu öldürelim de mirasına konalım.’ ³⁹Böylece onu yaka paça bağdan dışarı sürükleyip öldürdüler.

⁴⁰“Şimdi, bağ sahibi dönünce bu kiracılara ne yapacak?”

⁴¹Onlar, “Bu bayağı insanları kırıp geçecek, bağı da bağ bozumunda kendisine ürünü verecek olan başka bağcılara kiralayacak” dediler. ⁴²İsa, “Siz Kutsal Yazılar’da deneni hiç okumadınız mı?” dedi:

“Yapıcıların kaldırıp attığı Taş

İşte bu, baş köşeye konulan Taş oldu.

Rab’ten sağlandı bu.

Gözlerimiz önünde ne görkem!”

⁴³“Bu nedenle, size derim ki, Tanrı’nın hükümrânlığı sizlerden alınacak ve ona yaraşan ürünleri yetiştiren topluma verilecek. [⁴⁴O Taş’a çarpıp düşen paramparça olacak. Taş da kimin üstüne düşerse onu ezip toz edecek.]” ⁴⁵Başrahiplerle Ferisiler O’nun simgesel öykülerini duyunca kendilerinden söz ettiğini anladılar.* ⁴⁶İsa’yı tutuklamak istedilerse de topluluklardan korktular. Çünkü O’nu peygamber olarak tutuyorlardı.

Düğün Şöleni Simgesi 22:1-14 (Luka 14:15-24)

22 İsa yeniden topluluklara simgesel öykülerle konuştu: ²“Göklerin hükümrânlığı oğlu için düğün şöleni düzenleyen bir krala benzer. ³Kral çağrılıları düğün şölenine toplamak için uşaklarını gönderdi. Ama onlar gelmek istemedi. ⁴Yeniden başka uşaklar gönderdi: ‘Çağrılılara bildirin’ dedi. ‘Bakın yemeği hazırladım. Sığırlarla özel olarak beslediğim danalar boğazlandı. Her şey sizi bekliyor; buyurun düğün şölenine.’

⁵“Ama onlar çağrıyı hiç umursamadan çekip işlerine doğruldu. Kimi tarlasına kimisi de ticaret uğraşlarına.. ⁶Geri kalanlar ise adamın uşaklarını yakalayıp aşağıladı, sonra da canlarına kıydı. ⁷Kral çok öfkeleni. Askerlerini gönderip ellerini kana bulayan bu insanları yok etti, kentlerini de yaktı.

⁸“Yeniden uşaklarına buyruk verdi: ‘Düğün şöleni hazırdır. Ne yazık ki, çağrılanlar yaraşıklı değildi. ⁹Şimdi kalkın yol kavşaklarına gidin, bulduğunuz herkesi düğün şölenine çağırın.’ ¹⁰Uşaklar yollara dökülerek kimi buldularsa topladı: Kötüleri de iyileri de. Düğün evi konuklarla doldu.

¹¹“Kral konuklarla tanış olmaya geldiğinde düğün giysisi kuşanmamış birisini gördü. ¹²Ona, ‘Dostum!’ dedi. ‘Düğün giysin olmadan buraya nasıl geldin sen?’ Adam söyleyecek söz bulamadı. ¹³Bunun üzerine kral, hizmet görücülere buyurdu: ‘Ellerini ayaklarını bağlayın, onu dışarıya karanlığa atın. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacak.’

¹⁴“Çünkü çağrılanlar çok, ama seçilenler^a azdır.”

Kayser’e Vergi Ödemeli mi? 22:15-22 (Markos 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵Bunun üzerine Ferisiler çekilip danışmaya koyuldu. İsa’yı kendi sözleriyle tuzağa düşürmek için düzen kurdular. ¹⁶Kendilerine bağlı öğrencilerle birlikte Herodesçiler’i* O’na salarak, “Ey Öğretmen!” dediler. “Senin gerçek olduğunu, Tanrı yolunu da gerçekten öğrettiğini biliyoruz. Hiç kimseden de çekindiğin yok. Çünkü kayırcılık yapan biri değilsin. ¹⁷Açıkla bize, görüşün ne? Kayser’e* vergi ödemek yasal mı, yoksa değil mi?” ¹⁸İsa onların kurnazlığını bildiğinden, “Ey ikiyüzlüler!” dedi. “Niçin beni denemeye kalkışıyorsunuz? ¹⁹Bana bu vergi parasını gösterin.”*

Kendisine parayı getirdiler. ²⁰İsa sordu: “Şu gördüğünüz yüz ve yazı kimindir?” ²¹“Kayser’in” dediler. Bunun üzerine İsa, “Öyleyse” dedi, “Kayser’e ilişkin şeyleri Kayser’e, Tanrı’ya ilişkin olanları da Tanrı’ya verin.” ²²Bunu duyunca şaşakaldılar ve İsa’yı bırakıp gittiler.

Ölülerin Dirilmesi Sorunu 22:23-33 (Markos 12:18-27; Luka 20:27-40)

²³Aynı gün bazı Sadukiler –ölülerin dirilişi diye bir şey yoktur yolunda konuşanlar– yaklaşıp İsa’ya bir soru sordu: ²⁴“Ey Öğretmen, Musa demiştir ki, ‘Bir adam çocuğu olmadan ölürse, kardeşi dul kalan kadınla evlenmeli; böylelikle kendi kardeşine

^a Tanrı’nın seçilmişleri. bkz. 24:22,24,31; Romalılar 8:28
22:24 Yaratılış 38:8; Yasanın Tekrarı 25:5,6

soy yetiştirmeli.’ ²⁵Tanıdığımız yedi kardeş vardı. Birincisi evlendi ve öldü. Soy yetiştirmediklerinden karısını kardeşine bıraktı. ²⁶Aynı durumda ikincisi, üçüncüsü, yedinciye varıncaya dek tümü öldü. ²⁷En sonunda kadın da öldü. ²⁸Şimdi, ölümler dirildiğinde yedi erkekte hangisinin karısı olacak bu kadın? Öyle ya, hepsinin de eşi oldu o.”

²⁹İsa yanıtladı: “Kutsal Yazılar’ı ve Tanrı’nın gücünü bilmediğinizden yanılıyorsunuz. ³⁰Çünkü ölümler dirildiklerinde ne evlenirler, ne de everilirler; tam tersine, gökteki melekler gibidir onlar. ³¹Kaldı ki, ölümlerin dirilişine ilişkin Tanrı’nın sizlere belirttiği sözü okumadınız mı? ³²‘Ben İbrahim’in, İshak’ın ve Yakup’un Tanrısı’yım.’ Tanrı ölümlerin değil tam tersine, dirilerin Tanrısı’dır.”

³³Topluluk bunları duyunca O’nun öğretisi karşısında şaşırıp kaldı.

En Önemli Buyruk 22:34-40 (Markos 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴Ferisiler O’nun Sadukiler’i susturduğunu duyunca bir araya geldiler. ³⁵İçlerinden biri –yasa yorumcusu^a– O’nu deneyerek sordu: ³⁶“Ey Öğretmen! Ruhsal yasada en önemli buyruk hangisidir?” ³⁷İsa yanıtladı:

“Tanrın Rab’bi tüm yüreğinle,

Tüm canınla, tüm anlayışınla seveceksin.’

³⁸“En önemli olan ve başta gelen buyruk budur.

³⁹“İkincisi de bununla eşit değerdedir: ‘İnsan kardeşini kendin gibi seveceksin.’

⁴⁰“Tüm ruhsal yasa ve peygamberlerin öğretisi bu iki buyruğa dayanır.”

Mesih’le İlgili Somut Soru 22:41-46 (Markos 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹Ferisiler bir arada toplu dururken İsa onlara bir soru sordu: ⁴²“Mesih’e ilişkin düşünceniz nedir? O kimin oğludur?” Onlar, “Davut’un” dediler. ⁴³İsa, “Öyleyse” dedi, “Nasıl olur da Ruh’tan esinlenen Davut O’na Rab diye seslenerek şöyle konuşuyor?

⁴⁴“Rab Rabbim’e,

«Düşmanlarını ayaklarının

altına basamak yapıncaya dek sağımda otur» dedi.’

⁴⁵Eğer Davut O’na Rab diyorsa, O nasıl Davut’un oğlu olabilir?”

⁴⁶Hiç kimse O’na bir şey diyemedi, ne de o günden sonra biri çıkıp O’na başka bir soru sorma ataklığını gösterebildi.

SON YARGILAMAYA İLİŞKİN BİLDİRİLER, UYARILAR

Dinsel Yorumculara ve Ferisiler’e Yöneltilen Yargı 23:1-12 (Markos 12:38,39; Luka 11:43-46; 20:45-47)

23 Bunun üzerine İsa topluluğa ve öğrencilere dönerek şunu söyledi: ²⁴Dinsel yorumcularla Ferisiler Musa’nın yetkisiyle öğretinin verildiği koltukta otururlar.

^a Yasalarla uğraşan, hukuk bilgini.

22:32 Mısır’dan Çıkış 3:6 **22:37** Yasanın Tekrarı 6:5 **22:39** Levililer 19:18 **22:44** Mezmur 110:1

³Sizlere her söylediklerini yapın ve tutun. Ama onların yaptıklarını yapmayın. Çünkü öğüt verirler, öte yandan da onu kendileri yapmazlar. ⁴Ağır yükler bağlayıp insanların sırtına yüklerler. Ama kendileri bunları kaldırmak için parmaklarını bile kıpırdatmazlar. ⁵İşlerinin tümünü insanlara gösteriş olsun diye yaparlar. Dinsel yazı taşıyan bağları* genişletirler, giysilerinin saçak püsküllerini* büyütürler. ⁶Şölenlerin baş köşelerine özenirler, sinagogların da baş koltuklarına. ⁷Çarşıda, meydanda saygıyla selamlanmaktan ve insanlar tarafından Rabbi^a diye çağrılmaktan çok kıvanç duyarlar. ⁸“Ama sizler Rabbi diye çağrılmayın. Çünkü Öğretmeniniz tektir, hepiniz de kardeşsiniz. ⁹Yeryüzünde hiç kimseye baba demeyin. Çünkü göksel Babanız tektir. ¹⁰Size yönetici demelerine de izin vermeyin. Çünkü yöneticiniz birdir: Mesih. ¹¹Aranızda en üstün tutulan kişi size hizmet etmekle yükümlüdür. ¹²Çünkü kendini yükselten alçaltılacak, kendini alçaltansa yükseltilecektir.”

İsa İkiyüzlülüğü Kınıyor 23:13-28 (Markos 12:40; Luka 11:39-42,44,52; 20:45-47)

¹³“Vay sizlere dinsel yorumcular ve Ferisiler. İkiyüzlüler! Çünkü göklerin hükümlerini insanların yüzüne kapatıyorsunuz. Kendiniz girmiyorsunuz, girmek isteyenleri de bırakıyorsunuz. ^{14b}

¹⁵“Vay sizlere dinsel yorumcular ve Ferisiler. İkiyüzlüler! Çünkü denizde karada dolaşarak tek kişiyi olsun yolunuza çekmek için didiniyorsunuz. Bunu sağlayınca da onu kendinizden iki kat cehennem çocuğu durumuna düşürüyorsunuz.

¹⁶“Vay sizlere kör yöneticiler! Tapınak üzerine ant içmenin önemi yok, ama tapındaki altın üzerine ant içen sorumludur diye yorum yürütenler. ¹⁷Kör akılsızlar! Hangisi üstündür? Altın mı, yoksa altını kutsal kılan tapınak mı? ¹⁸Yine diyorsunuz ki, sunak üzerine ant içmenin önemi yok, ama oradaki armağan üzerine ant içen sorumludur. ¹⁹Ne körsünüz! Hangisi üstündür? Sunu mu, yoksa sunuyu kutsal kılan sunak mı? ²⁰Çünkü sunak üzerine ant içen, onun ve ondaki her şeyin üzerine ant içer. ²¹Bunun gibi, tapınak üzerine ant içen de onun ve ondaki Kişi'nin üzerine ant içmiş olur. ²²Göğe ant içen ise Tanrı tahtına ve onun üstünde oturana ant içer.

²³“Vay sizlere dinsel yorumcular ve Ferisiler. İkiyüzlüler! Çünkü nanenin, anasonun, kimyonun ondalığını ödersiniz.* Ama ruhsal yasanın üstün önem taşıyan konularını bıraktınız: Adaleti, acımayı, içten bağlılığı.. Asıl uygulayacağınız işler bunlardı. Evet, ötekileri de bırakmadan. ²⁴Kör yöneticiler. Sudan sivrisineği süzenler, öte yandan da deveyi yutanlar.

²⁵“Vay sizlere dinsel yorumcular ve Ferisiler. İkiyüzlüler! Çünkü bardağın, çanağın dışını temizlersiniz, ama içi soygunculukla, bencil isteklerle doludur. ²⁶Kör Ferisi! İlk bardağın içini temizle ki, dışı da temizlenmiş olsun.

²⁷“Vay sizlere dinsel yorumcular ve Ferisiler. İkiyüzlüler! Çünkü sizler badanalı gömütlere benziyorsunuz. Bunlar dıştan parlak görünür, ama içleri ölü kemikleriyle ve her tür iğrençlikle doludur. ²⁸Sizler de bunlar gibi dıştan insanlara doğru görünürsünüz, ama içten ikiyüzlülükle ve kötülükle dolusunuz.”

^a Öğretmen

^b **14** [Vay sizlere dinsel yorumcular ve Ferisiler. İkiyüzlüler! Çünkü dul kadınların evlerine konuyorsunuz gösteriş için uzun uzadıya dua ediyorsunuz. Bu yüzden yargınız daha ağır olacaktır.]

İsa İkiyüzlü Tutumu Yargılıyor 23:29-36 (Luka 11:47-51)

²⁹“Vay sizlere dinsel yorumcular ve Ferisiler. İkiyüzlüler! Çünkü peygamberlere gömütler kuruyorsunuz ve doğru kişilerin mezarlarını donatıyorsunuz. ³⁰Bir de diyorsunuz ki, ‘Biz atalarımızın günlerinde yaşamış olsaydık onlarla ortak olup peygamberlerin kanını akıtmazdık.’

³¹“Böylelikle peygamberlerin canına kıyanların çocukları olduğunuza ilişkin kendinize karşı tanıklık ediyorsunuz. ³²Bütünleyin bakalım atalarınızın yarım kalan işini. ³³Yılanlar, engerekler soyu! Cehennem yargısından nasıl kaçıp kurtulacaksınız? ³⁴İşte bu nedenle size peygamberler, bilginler, eğitmenler gönderiyorum. Bunların içinden bazılarını öldüreceksiniz ve çarmıha çakacaksınız. Yine bazılarını sinagoglarınızda kamçılacaksınız, kentten kente onlara saldıracaksınız. ³⁵Böylece, yeryüzünde akıtılan her doğru kişinin kanı elinize bulaşmış olacak: Doğru Habil’in kanından tutun, tapınakla sunak arasında canına kıydığınız Barakya oğlu Zekeriya’nın kanına varıncaya dek.. ³⁶Doğrusu size derim ki, bunların tümü bu kuşağın boynuna asılmış olacak.”

İsa Yeruşalim İçin Acı Duyuyor 23:37-39 (Luka 13:34,35)

³⁷“Yeruşalim, Yeruşalim! Peygamberleri öldüren ve kendisine gönderilenleri taşıyan Yeruşalim. Tavuğun civcivlerini kanatları altına topladığı gibi, kaç kez çocuklarını yanıma toplamak istedim. Ama bunu istemediniz. ³⁸İşte ‘tapınağınız size yüzüstü bırakılıyor.’ ³⁹Çünkü sizlere bildiriyorum: ‘Rab’bin adıyla gelen kutludur’ deyinceye dek, bundan böyle beni bir daha görmeyeceksiniz.”

Taş Üstünde Taş Kalmayacak 24:1,2 (Markos 13:1,2; Luka 21:5,6)

24 İsa tapınaktan çıkıp giderken, öğrencileri dikkatini tapınağın yapılarına çekmek için kendisine yaklaştılar. ²İsa onları yanıtladı: “Bunların tümünü görüyor musunuz? Doğrusu size derim ki, burada taş üstünde taş kalmayacak. Yıkılmadık bir şey bırakılmayacak.”

En Acı Olayın Habercileri 24:3-14 (Markos 13:3-13; Luka 21:7-19)

³İsa Zeytinlik Dağı’nda otururken öğrencileri özel olarak O’na yaklaşıp, “Bizlere açıkla” dediler. “Bu olaylar ne zaman olacak? Gelişini ve çağın sona erdiğini gösteren belirti ne olacak?”

⁴İsa yanıtladı: “Dikkat edin, kimse sizi kandırmasın. ⁵Çünkü birçokları adımla gelip, ‘Ben Mesih’im’ diyerek nicelerini kandırarak. ⁶Savaş sesleri, savaş söylentileri duyacaksınız. Sakın dehşete kapılmayınız. Bu olayların olması gereklidir, ama daha

son gelmemiştir. ⁷Çünkü ‘ulus ulusa, krallık krallığa karşı ayaklanacak.’ Çeşitli yerlerde kıtlıklar çıkacak, depremler olacak. ⁸Bunların tümü sancılıların başlangıcıdır.

⁹“Bunun üzerine acı çektirmek için sizi ele verecekler ve öldürecekler. Adıma bağlılık yüzünden tüm ulusların hincına uğrayacaksınız. ¹⁰‘Birçokları suç işlemeye sürüklenecek.’ Kişi kişiyi ele verecek, birbirlerine hınc besleyecekler. ¹¹Birçok yalancı peygamber ortaya çıkacak. Bunlar nicelerini kandırarak. ¹²Kötülüğün çoğalmasıyla birçok insanın sevgisi soğuyacak. ¹³Ama kim sonuna dek sabrederse o kurtulacaktır.

¹⁴“Hükümranlığın bu Sevinç Getirici Haberi dünyanın her köşesinde tanıklıkta bulunmak için tüm uluslara yayılacak. İşte o zaman son gelecek.”

Korkunç Acının Gelişi 24:15-28 (Markos 13:14-23; Luka 21:20-24)

¹⁵“Daniel peygamberin sözünü ettiği, ‘yıkıcılık getiren iğrenç şeyi kutsal yerde’ gördüğünüzde –okuyucu bunu anlasın– ¹⁶Yahudiye ülkesinde bulunanlar dağlara kaçınsın. ¹⁷Damda duran, aşağı inip evinden bir şey almaya kalkışmasın. ¹⁸Tarladaki de giysisini almak için geri dönmeyin. ¹⁹O günlerde çocuk bekleyenlere, emzikiilere ne yazık! ²⁰Dua edin ki kaçınsınız kış dönemine, ya da Şabat^a gününe rastlamasın. ²¹Çünkü bu dönemde, ‘dünyanın oluşundan bu yana hiçbir zaman olmamış’ ve bir daha olmayacak korkunç acı gelecek. ²²Eğer o günler kısaltılmış olmasaydı, hiçbir canlı varlık kurtulamazdı. Ama seçilmişler yararına o günler kısaltılacaktır.

²³“O zaman eğer biri size, ‘Bak bak, Mesih burada’ ya da, ‘Bak bak, şurada’ diyecek olursa inanmayın. ²⁴Çünkü düzmece mesihler ve ‘yalancı peygamberler’ türeyecek. Bunlar önemli ‘belirtiler gösterecek ve göz kamaştırıcı eylemler yapacak.’ Öyle ki, olanağı bulursa seçilmişleri^b bile kandırırlardı. ²⁵Bakın, sizlere önceden söylüyorum.

²⁶“Bu nedenle size, ‘İşte, O çöldedir’ derlerse oraya gitmeyin. Ya da, ‘İşte, O iç odalardadır’ derlerse inanmayın. ²⁷Çünkü şimşek doğuda parlayıp batıya kadar yöreyi nasıl aydınlatırsa, İnsanoğlu’nun gelişi de tıpkı bunun gibi olacak.

²⁸“Ölü beden neredeyse akbabalara da orada toplanacak.”

İnsanoğlu’nun Gelişi 24:29-31 (Markos 13:24-27; Luka 21:25-28)

²⁹ “O acılı günlerin hemen ardından
‘Güneş kararacak.

Ay ışığını vermeyecek,
Yıldızlar gökyüzünden düşecek,
Göklerin güçleri sarsılacak.’

³⁰“Bunun üzerine, gökte İnsanoğlu’nun belirtisi görünecek. O zaman,
‘Yeryüzünün tüm ırkları dövünecek.

24:7 Yeşaya 19:2; II.Tarihler 15:6 **24:10** Daniel 11:41 **24:15** Daniel 9:26,27; 12:11 **24:21** Daniel 12:1; Yoel 2:2 **24:24** Yasanın Tekrarı 13:1-3 **24:29** Yeşaya 13:10; 34:4 **24:30** Daniel 7:13,14; Zekarya 12:10

^a Cumartesi

^b bkz. 22:14

İnsanoğlu'nun güçle ve sınırsız yücelikle
Göğün bulutlarında geldiğini görecekler.'

³¹"Meleklerini 'yüksek boru sesiyle' salacak; O'nun seçilmişlerini 'yedi iklim dört bucaktan, göğün bir ucundan öbür ucuna dek toplayacaklar.'"

İncir Ağacından Edinilen Bilgi 24:32-35 (Markos 13:28-31; Luka 21:29-33)

³²"İncir ağacından ders alın: Dalı filizlenmeye yüz tutunca, yaprakları da yeşerince yazın yakın olduğunu bilirsiniz. ³³Bunun gibi, bu gelişimleri gördüğünüzde de O'nun yakında, kapılarda olduğunu bilirsiniz. ³⁴Doğrusu size derim ki, bu olayların tümü yerine gelinceye dek bu soy^a kaybolmayacaktır. ³⁵Gök ve yer geçip gidecek, ama sözlerim geçmeyecektir."

Yalnız Tanrı Tarafından Bilinen Gün ve Saat 24:36-44 (Markos 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36; 12:39,40)

³⁶"O güne ve saate ilişkin hiç kimsenin bilgisi yoktur: Ne göğün meleklerinin, ne de Oğul'un. Yalnız Baba bilir. ³⁷Nuh'un günlerinde nasıl olmuşsa, İnsanoğlu'nun gelişi de öyle olacak. ³⁸Çünkü tufandan önceki o günlerde olduğu gibi, 'Nuh'un gemiye bindiği' güne dek insanlar yiyip içiyor, evlenip everiliyordu. ³⁹Tufan gelip de hepsini birden silip götürüncüye dek bilgisizdiler. İnsanoğlu'nun gelişi de öyle olacak. ⁴⁰O vakit tarlada iki kişi bulunacak; biri alınacak, öbürü bırakılacak. ⁴¹Değirmende buğday öğüten iki kadın olacak; biri alınacak, öbürü bırakılacak.

⁴²"Bu nedenle uyanık olun. Çünkü Rabbiniz'in ne gün geleceğini bilmezsiniz. ⁴³Ama şunu bilmeniz gerekir: Ev sahibi hırsızın ne zaman geleceğini bilseydi uyanık durur, evinin soyulmasına olanak bırakmazdı.

⁴⁴"Bu nedenle sizler de hazır olun. Çünkü İnsanoğlu hiç beklemediğiniz bir saatte gelecektir."

Güvenilir ve Güvenilmez Uşak 24:45-51 (Luka 12:41-48)

⁴⁵"Güvenilir ve akıllı uşak kimdir? Ev sahibinin, ev halkına vaktinde yiyecek sağlaması için atadığı uşak. ⁴⁶Efendisi geldiğinde atandığı görevi yerine getiren uşağa ne mutlu! ⁴⁷Doğrusu size derim ki, efendisi tüm malları üzerinde sorumluluk verecektir ona.

⁴⁸"Ama eğer kötü uşak içinden, 'Efendim gecikiyor' der, ⁴⁹öteki uşakları tartaklamaya başlayarak sarhoşlarla birlikte yemeye içmeye koyulursa, ⁵⁰efendisi hiç beklemediği bir gün ve düşünmediği bir saatte çıkagelecek. ⁵¹Onu parça parça edecek, ikiyüzlülerin gideceği yere atacak. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacak."

---

^a İsrail soyu

24:31 Yeşaya 27:13; Zekarya 2:6; Yasanın Tekrarı 30:4 **24:38** Yaratılış 7:7

On Erden Kız Simgesi 25:1-13

25 “O gün göklerin hükümrânlığı on erden^a kızı anımsatacak. Bunlar fenerlerini ellerine alıp güveyi karşılamaya çıktı. ²Beşi akılsız, beşi akıllıydı. ³Akılsız olanlar yanlarına fenerlerini aldılar, ama yağ almadılar. ⁴Akıllı olanlarsa fenerleriyle birlikte kaplarda yağ da aldılar. ⁵Güveyin gelişi gecikince hepsini de uyku bastırdı, dalıp uyudular.

⁶“Gece yarısı yüksek bir ses duyuldu, ‘Güvey geliyor, onu karşılamaya çıkın.’ ⁷Bunun üzerine, erden kızların hepsi kalkıp fenerlerini ayarladılar. ⁸Akılsızlar akıllılara, ‘Yanınızdaki yağdan bize azıcık verin, fenerlerimiz sönüyor’ dediler. ⁹Akıllılar, ‘Hem bize hem size yetecek kadar olmayabilir’ diye yanıtladılar. ‘En iyisi satıcılara gidip gereken yağı satın alın.’ ¹⁰Onlar yağ almaya giderken güvey geldi. Hazırlığı olanlar O’nunla birlikte düğün şölenine girdiler. Kapı da kapandı.

¹¹“Az sonra, öteki erden kızlar da geldi. ‘Efendi, Efendi!’ dediler. ‘Bize kapıyı aç.’ ¹²O yanıt verdi: ‘Doğrusu size derim ki, sizi tanımıyorum.’

¹³“Bu nedenle uyanık olun. Çünkü ne günü ne de saati bilirsiniz.”

Uşaklara Bırakılan Para 25:14-30

(Luka 19:11-27)

¹⁴“Bu, yolculuğa çıkan bir adamın uşaklarını yanına çağırıp varını yoğunu onlara emanet etmesine benzer. ¹⁵Birine beş çubuk altın verdi, başka birine iki, ötekine de bir. Her birinin gücü yeteneğinde. Bunu yapınca yola çıktı.

¹⁶“Kendisine beş çubuk altın verilen, sağa sola koşup elindekini işletti, beş çubuk daha kazandı. ¹⁷İki çubuk alan da iki çubuk daha kazandı. ¹⁸Ama bir çubuk alan gidip yeri kazdı, efendisinin parasını toprağa gömdü.

¹⁹“Aradan oldukça uzun bir süre geçti. Uşakların efendisi geri geldi, onlarla hesaplaşmaya oturdu. ²⁰Beş çubuk alan yaklaşıp ona beş çubuk daha getirdi ve, ‘Efendi!’ dedi. ‘Bana beş çubuk altın verdin. Bak, beş çubuk daha kazandım.’ ²¹Efendisi ona, ‘Aferin, iyi ve güvenilir uşak’ dedi. ‘Az sermayeyi kullanmakta güvenilir kişi olduğunı kanıtladın. Seni daha çoğuna atayacağım. Gel, efendinin sevincine katıl.’

²²“İki çubuk alan yaklaşıp, ‘Efendi!’ dedi. ‘Bana iki çubuk altın verdin. Bak, iki çubuk daha kazandım.’ ²³Efendisi ona, ‘Aferin, iyi ve güvenilir uşak’ dedi. ‘Az sermayeyi kullanmakta güvenilir kişi olduğunı kanıtladın. Seni daha çoğuna atayacağım. Gel, efendinin sevincine katıl.’

²⁴“Bir çubuk alan yaklaşıp, ‘Efendi!’ dedi. ‘Sert bir adam olduğunı biliyordum. Ekmediğin yerden biçer, saçmadığın yerden devşirirsin. ²⁵Onun için korktum, gidip bir çubuk altınını toprağa gömdüm. İşte çubuğun, olduğu gibi duruyor.’

²⁶“Efendisi onu yanıtladı: ‘Ey kötü ve aylak uşak! Ekmediğim yerden biçtiğimi, saçmadığım yerden devşirdiğimi bildiğine göre, ²⁷paramı bankaya yatırman gerekirdi. Geri gelince, benim olanı faiziyle birlikte çekerdim. ²⁸Şimdi bu adamdan o çubuğu alın ve on çubuğu olana verin. ²⁹Çünkü malı olan herkese daha da çok verilecek, hem de artırılacak; ama bir şeyi olmayandan elindeki bile kendisinden alınacaktır. ³⁰O yararsız uşağı dışarı karanlığa atın. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacak.’”

^a bakire

Ulusların Yargılanması 25:31-46

³¹“İnsanoğlu yüceliği içinde, ‘tüm meleklerle birlikte geldiğinde,’ yüceliğinin tahtında oturacak. ³²Bütün uluslar O’nun önünde toplanacak. Çobanın koyunları keçilerden ayırdığı gibi, O da onları birbirinden ayıracak. ³³Koyunları sağına, keçileri soluna alacak. ³⁴Sonra Hükümran sağındakilere, ‘Gelin, Babam’ın kutluları’ diyecek, ‘Dünyanın kuruluşundan bu yana sizler için hazırlanan hükümranlığı alın. ³⁵Çünkü açken bana yiyecek verdiniz, susuzken susuzluğumu giderdiniz, yabancıyken beni içeri aldınız, ³⁶çıplakken giydirdiniz, hastayken yokladınız, cezaevindeyken beni görmeye geldiniz.’

³⁷“Bunun üzerine doğrular O’na, ‘Ya Rab’ diyecekler, ‘Biz seni ne vakit aç gördük de doyurduk, susuz gördük de su verdik? ³⁸Ne vakit seni yabancı gördük de içeri aldık, ya da çıplak gördük de giydirdik? ³⁹Ne vakit seni hasta, ya da cezaevinde gördük de görmeye geldik?’ ⁴⁰Hükümran şöyle yanıtlayacak: ‘Doğrusu size derim ki, bu kardeşlerimden önemi en az sayılana yaptığınızı bana yapmış oldunuz.’

⁴¹“Bunun ardından solunda bulunanlara, ‘Çekilin önümden’ diyecek. ‘İblise ve meleklerine hazırlanan sonsuz ateşe gidin. Lanet altında olan sizler! ⁴²Açtım, bana yiyecek vermediniz; susuzdum, susuzluğumu gidermediniz. ⁴³Yabancıydım, beni içeri almadınız. Çıplaktım, beni giydirmediniz. Hastaydım, cezaevindeydim, beni görmeye gelmediniz.’

⁴⁴“Bunun üzerine, ‘Ya Rab’ diyecekler. ‘Seni ne vakit aç, susuz, yabancı, çıplak, hasta, ya da cezaevinde gördük de hizmette bulunmadık?’ ⁴⁵Hükümran, ‘Doğrusu size derim ki, bunlardan önemi en az sayılana yapmaktan kaçındığınız iyiliği bana da yapmamış sayılırsınız’ diyecek. ⁴⁶Bunlar ‘sonsuz’ cezaya gönderilecek, doğrular ise ‘sonsuz’ yaşama..”

İSA’NIN ÇARMIHA ÇAKILIŞI VE DİRİLİŞİ

İsa’yı Öldürmek İçin Düzen Kuruluyor 26:1-5
(Markos 14:1,2; Luka 22:1,2; Yuhanna 11:45-53)

26 İsa sözlerini sona erdirince öğrencilerine, ²“İki gün sonra Passah Kutlayışı* olduğunu biliyorsunuz” dedi. “İnsanoğlu çarmıha çakılmak için ele verilecektir.” ³Bu sırada başrahiplerle halkın İhtiyarları, adı Kayafa olan başrahibin sarayında bir araya geldiler. ⁴İsa’yı yakalayıp öldürmek için düzen kurdular. ⁵“Ama bu iş kutlama sırasında olmasın ki, halk arasında kargaşalığa yol açmasın” diyorlardı.

Somut Bağlılık Örneği 26:6-13
(Markos 14:3-9; Yuhanna 12:1-8)

⁶İsa Beytanya’da cüzamlı Simon’un evindeydi. ⁷Bir kadın kaymaktaşı bir kaptan çok değerli Hint sümbül kokusu getirdi. İsa sofrada otururken yaklaşıp kokuyu O’nun başına döktü. ⁸Olaya tanık olan öğrenciler öfkeye kapılıp, “Boş yere bu harcama da neye?” dediler. ⁹“Çünkü bu çok pahalıya satılabilir, karşılığı da yoksullara verilebilirdi.”

¹⁰İsa ne düşündüklerini bilerek onlara, “Niçin kadını tedirgin ediyorsunuz?” dedi. “Çünkü o bana yararlı bir iş yaptı. ¹¹Çünkü yoksullar her zaman aranızda olacaktır, ama beni her zaman aranızda bulamayacaksınız. ¹²Kadın bu sümbül kokusunu bedenime dökmekle, beni gömülmeye hazırladı. ¹³Doğrusu size derim ki, bu Sevinç Getirici Haber dünyanın her neresinde yayılırsa, onun yaptığı iş de kendisi için bir anı niteliğinde yayılacaktır.”

Yahuda İsa’yı Ele Vermek İçin Anlaşıyor 26:14-16

(Markos 14:10,11; Luka 22:3-6)

¹⁴Bunun üzerine, On İkiler’den biri olan Yahuda İşkariyot adlı adam başrahiplere yaklaştı. ¹⁵“O’nu sizin elinize verirsem bana ne vereceksiniz?” diye sordu. Onlar da kendisine otuz gümüş verdiler. ¹⁶O andan sonra Yahuda, İsa’yı ele vermek için elverişli ortamı kollamaya başladı.

Öğrencilerle Birlikte Passah Yemeği 26:17-25

(Markos 14:12-21; Luka 22:7-14,21-23; Yuhanna 13:21-30)

¹⁷Mayasız Ekmek Töreni’nin* ilk günü öğrenciler İsa’ya yaklaşıp sordular: “Passah yemeğini yemek için nerede hazırlık yapmamızı istiyorsun?” ¹⁸O da, “**Kentte şu kişinin yanına varın**” dedi, “**Kendisine, ‘Öğretmen, vaktim geldi, Passah yemeğini öğrencilerimle birlikte evinde kutlayacağım diyor’ deyin.**” ¹⁹Öğrenciler, İsa’nın verdiği buyruğu tam olarak yerine getirip Passah yemeğini hazırladılar.

²⁰Akşam olunca, İsa On İkiler’le birlikte sofraya oturdu. ²¹Hep bir arada yemek yerlerken, “**Doğrusu size derim ki, içinizden biri beni ele verecek**” dedi. ²²Üzüntü içinde kalarak her biri O’na sormaya başladı: “Yoksa ben miyim, ya Rab?” ²³İsa, “**Beni ele verecek olan, elindeki ekmeği benimle birlikte sahana banandır**” diyerek yanıtladı. ²⁴“İnsanoğlu kararlaştırılmış kapsamda gidiyor; tıpkı kendisi için yazılı olduğu gibi. Ama İnsanoğlu kimin aracılığıyla ele veriliyorsa, vay onun başına gelene! O kişi hiç doğmasaydı kendisi için daha iyi olurdu.”* ²⁵İsa’yı ele veren Yahuda atıldı: “Rabbi^a, yoksa o kişi ben miyim?” İsa onu yanıtladı: “**Dediğin gibidir.**”

İsa’nın Kurduğu Sofra: Ekmekle Şarap 26:26-30

(Markos 14:22-26; Luka 22:15-20; I. Korintoslular 11:23-25)

²⁶Onlar yemek yerken İsa ekmeği alıp kutsadı. Sonra parçalayıp bölerek öğrencilere verdi. “**Alın ve yiyin, bedenimdir bu**” dedi. ²⁷Ardından bir bardak aldı, teşekkür ettikten sonra onlara verdi. “**Bundan hepiniz için**” dedi. ²⁸“**Çünkü bu birçoklarını kapsayan –günahların bağışlanması için akıtılan– ‘antlaşma kanımıdır.’** ²⁹İşte size bildiriyorum: Bundan böyle bağın bu ürününden içmeyeceğim; Babam’ın hükümrانlığında sizlerle birlikte tazesinden içeceğim güne dek.”

³⁰Bir ilahi söyledikten sonra Zeytinlik Dağı’na çıktılar.

26:15 Zekarya 11:12

^a bkz. 23:7

26:28 Mısır’dan Çıkış 24:8; Yeremya 31:31; Zekarya 9:11

İsa Petros'un Yadsıyışını Önceden Bildiriyor 26:31-35 (Markos 14:27-31; Luka 22:31-34; Yuhanna 13:36-38)

³¹Sonra İsa onlara, "Tümünüz de bu gece bana bağlılığınız yüzünden köstekleneceksiniz" dedi. "Çünkü yazılıdır:

'Çoban'ı vuracağım

Ve sürünün koyunları darmadağın olacak.'

³²"Ama ölümden dirildikten sonra ben sizlerden önce Galile'de olacağım."

³³Petros O'nu yanıtladı: "Tümü de sana bağlılığında kösteklense bile, ben hiçbir durumda kösteklenmeyeceğim." ³⁴İsa ona, "Doğrusu sana derim ki" dedi, "Bu gece horoz ötmeden önce üç kez beni yadsıyacaksınız." ³⁵Petros, "Seninle birlikte ölmem gerekse bile seni hiçbir durumda yadsımayacağım" diye kararlılık gösterdi. Öbür öğrenciler de aynı yolda konuştu.

İsa Getsemane Bahçesinde Dua Ediyor 26:36-46 (Markos 14:32-42 Luka 22:39-46)

³⁶Sonra İsa onlarla birlikte Getsemane denen yere gitti. Öğrencilere, "Ben gidip orada dua ederken siz burada durun" dedi. ³⁷Petros'u ve Zebedi'nin iki oğlunu yanına aldı. Üzüntüyle çalkalanmaya, sıkılmaya başladı. ³⁸Bunun üzerine onlara, "'Canım ölesiye üzüntüyle çalkalanıyor'" dedi. "Burada bekleyin ve benimle birlikte uyanık durun."

³⁹Biraz ileriye giderek yüzüstü yere kapandı, duaya koyuldu: "Ey Babam! Eğer olanak varsa bu bardak benden uzaklaştırılsın.* Ama benim isteğim değil, senin isteğin uygulansın." ⁴⁰Öğrencilerin yanına döndüğünde onları uykuda buldu. Petros'a, "Nasıl oluyor da benimle birlikte bir saat olsun uyanık duramıyorsunuz?" dedi. ⁴¹"Uyanık durun ve dua edin ki denenmeyesiniz. Ruh istekli, ama beden güçsüzdür."

⁴²Yeniden, ikinci kez yanlarından ayrılıp dua etti: "Ey Babam! Bu bardaktan içmeden onun benden uzaklaştırılması olanak dışıysa, isteğin uygulansın." ⁴³Bir kez daha geri geldiğinde onları yine uykuda buldu. Çünkü uyku gözlerinden akıyordu.

⁴⁴Yeniden onları bırakıp gitti. Üçüncü kez aynı sözlerle önceki gibi dua etti. ⁴⁵Sonra yine öğrencilerin yanına döndü. "Deliksiz uykuda mısınız, daha dinleniyor musunuz?" dedi. "İşte saat geldi, İnsanoğlu günahlıların eline veriliyor." ⁴⁶Kalkın gidelim. Bakın, beni ele veren yaklaştı."

İsa'nın Ele Verilmesi ve Tutuklanması 26:47-56 (Markos 14:43-50; Luka 22:47-53; Yuhanna 18:3-12)

⁴⁷O daha sözünü bitirmeden, On İnkiler'den biri olan Yahuda geldi. Yanında kılıçlarla sopalarla silahlanmış büyük bir topluluk vardı. Bunları başrahiplerle halkın İhtiyarları göndermişti. ⁴⁸İsa'yı ele veren onlara bir işaret gösterdi: "Kimi öpersem aradığınız O'dur; O'nu tutuklayın."

⁴⁹Yahuda hiç duraksamadan İsa'nın yanına gitti. "Selam, ey Rabbi!" sözleriyle özlem çekercesine O'nu öptü. ⁵⁰İsa ona, "Arkadaş, seni buraya getiren neyse, onu yap"

dedi. Bunun üzerine, yaklaşp İsa'yı yakaladılar ve tutukladılar. ⁵¹O zaman, İsa'yla birlikte bulunanlardan biri hemen kılıcına davrandı, başrahabin uşağına vurduğu gibi

onun kulağını kopardı. ⁵²İsa ona, "Kılıcını kınına koy!" dedi. "Çünkü kılıç tutan herkes kılıçla yok olacaktır. ⁵³Ne sanıyorsun? Babama yakaramam mı? O da bana hemen on iki lejyondan* çok melek sağlamaz mı? ⁵⁴Ama bunun böyle olması gerektiğini bildiren Kutsal Yazılar o zaman nasıl yerine gelirdi?"

⁵⁵O vakit İsa topluluğa, "Beni yakalamak için eşkıyaya karşı çıkarcasına kılıçlarla, sopalarla gelmek mi gerekirdi?" diye sordu. "Her gün tapınakta oturup öğreliyordum, beni tutuklamadınız. ⁵⁶Bütün bunlar peygamberlerin kutsal yazıları yerine gelsin diye oldu." Bunun üzerine, öğrencilerin tümü O'nu bırakıp kaçtı.

İsa Kurul'un Önünde 26:57-68

(Markos 14:53-65; Luka 22:54,55,63-71; Yuhanna 18:13,14,19-24)

⁵⁷İsa'yı tutuklayanlar O'nu başrahip Kayafa'ya götürdüler. Dinsel yorumcularla İhtiyarlar orada toplanmıştı. ⁵⁸Petros ise O'nu gerilerden başrahabin avlusuna dek izledi ve sonucu görmek için içeri girip kolcularla^a bir arada oturdu. ⁵⁹Başrahiplerle tüm Kurul^b İsa'yı ölüm yargısına çarptırmayı amaçlayarak O'na karşı yalancı tanıklar arıyordu. ⁶⁰Bir sürü yalancı tanığın ortaya atılmasına karşın hiç kimseyi bulamadılar. Sonunda iki kişi gelip ⁶¹tanıklık etti: "Bu adam, 'Ben Tanrı'nın tapınağını yıkar ve üç günde yeniden kurarım' dedi."

⁶²Başrahip ayağa kalkıp İsa'ya, "Bu adamların seni suçlamasına karşı niçin bir yanıt vermiyorsun?" diye sordu. ⁶³Ama İsa tek söz söylemedi. Başrahip O'na, "Diri olan Tanrı adına seni ant içmeye çağırırım" dedi. "Bize söyle; sen Tanrı'nın Oğlu Mesih misin?" ⁶⁴İsa, "Söylediğin gibidir" diye yanıtladı. "Ama size diyorum ki, "Bundan sonra, "İnsanoğlu'nu Güç'ün^c sağında oturur ve göğün bulutları üstünde gelir göreceksiniz."

⁶⁵Bunun üzerine başrahip giysilerini yırtarak bağırdı: "Sövüyor. Gayrı tanıklara ne gerek kalıyor? İşte, sövdüğünü işittiniz. ⁶⁶Yargınız nedir?" Oradakiler, "Ona ölüm yargısı yaraşır" diye yanıtladılar. ⁶⁷O zaman O'nun yüzüne tükürdüler, yumrukladılar. Bazıları da O'nu tokatlayarak, ⁶⁸"Bize peygamberlikte bulun bakalım, ey Mesih!" dediler. "Kimdir sana vuran?"

Petros'un Yadsıması 26:69-75

(Markos 14:66; Luka 22:54-62; Yuhanna 18:15-18; 25-27)

⁶⁹Petros dışarıda avluda oturuyordu. Kendisine yaklaşan bir hizmetçi kız, "Sen de Galileli İsa'yla birlikteydin" dedi. ⁷⁰Ama Petros herkesin önünde bunu yadsıyarak, "Ne demek istediğini bilmiyorum" dedi. ⁷¹Kapının önüne çıkınca onu başka bir hizmetçi kız gördü ve orada bulunanlara, "Bu adam Nasıralı İsa'yla birlikteydi" dedi. ⁷²Ama Petros bu

^a Yahudiler'in buyruğunda bulunan tapınak bekçileri.

^b bkz. 5:22; Mezmur 27:12

^c Güç: Baba Tanrı'nın egemen ve sonuçlamalı Gücü.

26:64 Mezmur 110:1; Daniel 7:13

kez ant içerek, “Ben O’nu tanımam” diye yeniden yadsıdı. ⁷³Az sonra orada oturanlar yaklaşp Petros’a, “Gerçekten sen de onlardan birisin” dedi. “Baksana, söyleyiş biçimin bile seni ele veriyor!”

⁷⁴Bunun üzerine Petros, “O adamı tanımıyorum” diye ilenmeye ve ant içmeye başladı. O anda horoz öttü. ⁷⁵Petros İsa’nın dediği sözü anımsadı: “Horoz ötmeden önce üç kez beni yadsıyacaksın.” Ve dışarı çıkıp acı acı ağladı.

Vali Pilatus’un Önünde 27:1,2

(Markos 15:1; Luka 23:1,2; Yuhanna 18:28-32)

27 Sabah olunca halkın başrahipleriyle bütün İhtiyarları İsa’yı öldürmek üzere görüşmeye koyuldular. ²O’nu zincire vurarak götürüp vali Pilatus’a^a teslim ettiler.

Yahuda Pişmanlık Duyuyor, Kendisini Asıyor 27:3-10

(Habercilerin İşleri 1:18,19)

³İsa’yı ele veren Yahuda, O’nun yargı giydiğini görünce pişmanlık duydu. Otuz gümüşü başrahiplere ve İhtiyarlar’a geri verip, “Suçsuz kana girmekle günah işledim” dedi. Onlar, “Bundan bize ne?” dediler. “Başının çaresine kendin bak!” ⁵Yahuda gümüş paraları tapınağa fırlatıp gitti, kendisini astı.

⁶Başrahipler gümüş paraları aldılar. “Bunları tapınak kasasına koymak doğru olmaz” dediler. “Çünkü kan karşılığıdır.” ⁷Bir araya gelip o parayla yabancıların gömülmesi için Çömlekçi Tarlası’nı satın aldılar.

⁸Bu nedenle o tarlaya bugüne dek Kan Tarlası dendi. ⁹Böylece, Yeremya peygamber aracılığıyla söylenen şu söz yerine geldi:

“İsrailoğulları’ndan bazılarının değer biçtikleri kişi için kestirilen otuz gümüşü aldılar.

¹⁰Ve bu parayı Çömlekçi Tarlası’na ödediler. Tıpkı Rab’bin bana buyurduğu gibi..”

Vali, İsa’yı Sorguya Çekiyor 27:11-14

(Markos 15:2-5; Luka 23:3-5; Yuhanna 18:33-38)

¹¹İsa vali Pilatus’un önüne dikildi. Vali, “Sen Yahudiler’in Kralı mısın?” diye sordu. İsa, “**Söylediğin gibidir**” dedi. ¹²Ama başrahiplerle İhtiyarlar’ın suçlamalarına hiçbir yanıt vermedi.

¹³Sonra Pilatus, “Sana karşı yöneltilen bunca tanıklığı duymuyor musun?” dedi.

¹⁴Ama O hiçbir konuda ona tek yanıt olsun vermedi. Öyle ki, vali şaşırıp kaldı.

---

^a Egemen Romalılar’ın atamış olduğu vali.

27:9 Zekarya 11:12,13; Yeremya 32:6-9

İsa Ölüm Yargısı Giyiyor 27:15-26

(Markos 15:6-15; Luka 23:13-25; Yuhanna 18:39-19:16)

¹⁵Passah kutlayışında valinin toplumca dilenen bir cezalıyı salıvermesi gelenektendi. ¹⁶O dönemde Bar Abbas* adında namılı bir cezalı vardı. ¹⁷Kalabalık toplanınca Pilatus sordu: “Hangisini salıvermemi istersiniz? Bar Abbas’ı mı, yoksa Mesih denen İsa’yı mı?” ¹⁸Çünkü kıskançlık nedeniyle İsa’yı tutuklayıp teslim ettiklerini biliyordu. ¹⁹Pilatus yargı kürsüsünde oturmaktayken karısı ona haber saldı: “Sakin o doğru insana bir şey yapayım deme. Çünkü O’nun yüzünden bu gece düşümde çok sıkıntı çektim.”

²⁰Öte yandan başrahiplerle İhtiyarlar Bar Abbas’ı destekleyip İsa’yı ortadan kaldırınsınlar diye toplulukları kandırdı. ²¹Vali yeni baştan onlara sordu: “İkisinden hangisini salıvermemi istersiniz?” Onlar da, “Bar Abbas’ı” diye diretti.

²²Pilatus sordu: “Öyleyse, Mesih denen İsa’yı ne yapayım?” Tümü birlikte, “Çarmıha çakılsın” diye karşılık verdi. ²³Vali yeniden sordu: “Ne kötülük işledi ki?” Ama onlar daha hızlı bağırarak, “Çarmıha çakılsın!” diye diretti. ²⁴Pilatus tartışmanın yarar sağlamak bir yana, tam tersine kargaşalık doğurduğunu gördü. Suya uzanıp topluluğun önünde ellerini yıkadı ve, “Bu adamın kanından ben suçsuzum” dedi. “Başınızın çaresine kendiniz bakın.”

²⁵Tüm halk, “O’nun kanının sorumluluğu bizim ve çocuklarımızındır” diye yanıtladı. ²⁶Bunun üzerine Pilatus Bar Abbas’ı salıverdi, İsa’yı kırbaçlattıktan sonra çarmıha çakılsın diye teslim etti.

Askerler İsa’yla Alay Ediyor 27:27-31

(Markos 15:16-20; Yuhanna 19:2,3)

²⁷Bunun üzerine, valinin buyruğundaki askerler İsa’yı vali konağına götürdüler, tüm bölükle çevresini kuşattılar. ²⁸Kendisini soyup üstüne al bir kaftan attılar, ²⁹başına da dikenlerden ördükleri bir taç taktılar. Sağ eline bir kamış tutuşturdular. Önünde diz çökerek kendisiyle alay ettiler. “Selam, ey Yahudiler’in kralı!” diye laf attılar. ³⁰O’na tükürdüler, elindeki kamışı alıp başına vurdular. ³¹Kendisiyle alay ettikten sonra kaftanı üstünden çıkardılar. O’na kendi giysilerini giydirip çarmıha çakmaya götürdüler.

İsa Çarmıha Çakılıyor 27:32-44

(Markos 15:21-32; Luka 23:26-43; Yuhanna 19:17-27)

³²Dışarıya çıkarlarken Simon adında Kireneli* bir adam gördüler. İsa’nın haçını taşıсын diye onu zorladılar. ³³Golgota –kafatası konumu anlamında– denen yere varınca, ³⁴içmesi için O’na ödle’ karışık ‘şarap verdiler’. Bunu tadınca içmek istemedi.

³⁵İsa’yı çarmıha çaktıktan sonra ‘kura çekip giysilerini aralarında paylaştılar’ ³⁶ve orada oturup O’nu gözlemeye koyuldular. ³⁷Suçuna ilişkin bir yazı yazarak başının üstüne astılar: YAHUDİLERİN KRALI İSA’DIR BU. ³⁸O’nunla birlikte iki eşkiya da çarmıha çakıldı: Biri sağında öbürü solunda. ³⁹Oradan geçenler ‘başlarını sallayarak’ İsa’yı aşağılıyorlardı. ⁴⁰“Sen, tapınağı yıkıp üç gün içinde yeniden kuran. Eğer Tanrı’nın Oğlu’ysan, çarmıhtan aşağı inip de kendini kurtarsana!”

⁴¹Başrahipler, dinsel yorumcular ve İhtiyarlar da alaylı alaylı konuşarak, ⁴²“Başkalarını kurtardı, kendini kurtaramıyor” diyorlardı. “Bu mu İsrail’in kralı? Şimdi çarmıhtan aşağı insin de O’na inanalım. ⁴³‘Tanrı’ya güvendi. Tanrı’nın O’nunla ilgisi varsa şimdi O’nu kurtarsın.’ Çünkü, ‘Ben Tanrı’nın Oğlu’yum’ demişti.” ⁴⁴İsa’yla birlikte çarmıha çakılan eşkiyalar da aynı davranışla O’nu yeriordu.

İsa’nın Ölümü 27:45-56

(Markos 15:33-41; Luka 23:44-49; Yuhanna 19:28-30)

⁴⁵Öğleyin on ikiden on beşe dek tüm ülkeyi karanlık kapladı. ⁴⁶Saat on beş sularında İsa yüksek sesle bağırdı:

“Eli, Eli lama sabaktani?”

Bu, “Tanrım, Tanrım, niçin beni bıraktın?” anlamına gelir.

⁴⁷Orada duranlardan bazıları bunu duyunca, “Bu adam İlyas’a sesleniyor” dediler. ⁴⁸İçlerinden biri hemen koşup bir sünger kaptı, ‘sirkeye’ daldırıp bir kamışa takarak İsa’nın ‘ağızına uzattı.’ ⁴⁹Ötekiler, “Bırak bakalım, İlyas varıp onu kurtaracak mı!” diye laf atıyorlardı.

⁵⁰İsa yeniden yüksek sesle bağırp ruhunu teslim etti.

⁵¹O anda tapınağın perdesi* yukarıdan aşağıya yırtılarak ikiye ayrıldı. Yer sarsıldı, kayalar yarıldı, ⁵²mezarlar açıldı ve uyuyan* kutsal yaşamlılardan birçoğunun bedeni dirildi. ⁵³Mezarlarından çıktılar, O’nun dirilişi ardından Kutsal Kent’e^a girdiler ve birçok insana göründüler.

⁵⁴Yüzbaşı ve onunla birlikte İsa’yı gözleyenler, depremle öteki olayları görünce aşırı korkuya kapılarak, “Gerçekten Tanrı’nın Oğlu’ydu O!” dediler.

⁵⁵Orada durumu uzaktan gözleyen birçok kadın vardı. Bunlar İsa’yı Galile’den beri izlemişler, kendisine hizmet sunmuşlardı. ⁵⁶Aralarında Magdalalı Meryem, Yakup’la Yusuf’un annesi Meryem ve Zebedi’nin oğullarının annesi de bulunuyordu.

İsa’nın Gömülmesi 27:57-61

(Markos 15:42-47; Luka 23:50-56; Yuhanna 19:38-42)

⁵⁷Akşam olunca, Arimatealı zengin bir adam geldi. Adı Yusuf olan bu kişiöğlü İsa’nın öğrencisiydi. ⁵⁸Pilatus’a gidip İsa’nın cesedini istedi. Pilatus da verilmesi için buyruk çıkardı. ⁵⁹Yusuf cesedi alınca, onu tertemiz bir keten beze sardı ⁶⁰ve kaya kovuğunda oyduğu yepyeni, özel mezarına yatırdı. Mezarın açıldığı yere de kocaman bir taş yuvarlayıp oradan ayrıldı. ⁶¹Magdalalı Meryem’le öbür Meryem, gömütün tam karşısında oturmuşlardı.

Mezarı Korumaya Atanan Kolcular 27:62-66

⁶²Ertesi gün –yani Hazırlık Günü sonrası*– başrahiplerle Ferisiler hep birlikte Pilatus’a varıp, ⁶³“Efendi!” dediler. “O aldaticının daha yaşarken ne dediği aklımızda duruyor. ‘Üç gün sonra dirileceğim’ demişti. ⁶⁴Onun için, bir buyruk çıkar da gömüt

^a Yeruslaim

27:43 Mezmur 22:8 **27:46** Mezmur 22:1 **27:48** Mezmur 69:21

üçüncü güne dek mühürlensin. Olur ya, bakarsın öğrencileri gelip O'nu çalar, ardından da halka, 'O ölüler arasından dirildi' derler. Öyle ki, son aldatış ilkindeken beten olur.”⁶⁵Pilatus, “Kolcularınız* var” dedi. “Gidin, aklınızın kestiği gibi orayı güvenlik altında tutun.”

⁶⁶Adamlar gidip mezarı güvenlik altına aldılar. Taşı mühürlediler kolcuları da görev başına diktiler.

İsa'nın Dirilişi 28:1-10

(Markos 16:1-10; Luka 24:1-12; Yuhanna 20:1-10)

28 Şabat günü geçince, haftanın ilk günü* şafağa doğru, Magdalalı Meryem'le öbür Meryem gömütü görmeye geldiler. ²Ansızın güçlü bir deprem oldu. Çünkü Rab'bin bir meleği gökten yere indi, varıp taşı yuvarladı ve üstüne oturdu. ³Görünüşü şimşeği anımsatıyordu. Giysisi ise kar gibi apaktı. ⁴Meleğin oluşturduğu korku nedeniyle kolcular sarsıldı, ölü gibi oldu.

⁵Melek kadınlara, “Korkmayın” dedi. “Çarmıha çakılan İsa'yı aradığınızı biliyorum. ⁶O burada değil; çünkü bildirdiği gibi dirilmiştir. Gelin, gömüldüğü yeri görün. ⁷İvedilikle gidin, O'nun ölüler arasından dirildiğini öğrencilerine bildirin. ‘İşte sizden önce Galile'ye gidiyor. Kendisini orada göreceksiniz’ deyin. Size diyeceğim budur.”

⁸Kadınlar ivedilikle mezardan ayrılıp hem korku, hem de coşkun sevinçle haberi İsa'nın öğrencilerine bildirmeye koşular. ⁹Hemen ardından İsa, “Sizlere esenlik olsun” diyerek kadınları karşıladı. Onlar yaklaşıp ayaklarına sarıldılar ve O'na tapındılar. ¹⁰Bunun üzerine İsa kadınlara, “Korkmayın” dedi. “Gidip kardeşlerime^a bildirin, Galile'ye gitsinler; beni orada görecekler.”

Kolculara Verilen Rüşvet ve Öneri 28:11-15

¹¹Kadınlar yola koyulmuş giderken, kolculardan bazıları kente varıp tüm olanları başrahiplere bildirdiler. ¹²Bunlar İhtiyarlar'la toplanıp görüştükten sonra askerlere oldukça kabarık bir rüşvet ödediler ¹³ve kendilerini öğütlediler: “Gece vakti biz uyurken öğrencileri varıp onu çaldılar’ diyeceksiniz. ¹⁴Durum valinin kulağına ulaşacak olursa, biz onu kandırırız ve sizleri her sorumluluktan beri tutarız.”

¹⁵Askerler gümüş paraları alıp verilen öğüt uyarınca davrandılar ve bu söylenti Yahudiler arasında bugüne dek yayılmış bulunuyor.

İsa Öğrencilerine Görünüyor 28:16-20

(Markos 16:14-18; Luka 24:36-49; Yuhanna 20:19-23; Habercilerin İşleri 1:6-8)

¹⁶On bir öğrenci Galile'ye, İsa'nın kendileriyle buluşacağı dağa yöneldiler. ¹⁷O'nu gördüklerinde tapındılar. Ama bazıları kuşkuya düştü. ¹⁸İsa onlara yaklaşp, “Gökte ve yeryüzünde tüm yetki bana verilmiştir” dedi. ¹⁹“Gidin bütün ulusları öğrencim yapın. Onları Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adıyla vaftiz edin.* ²⁰Sizlere buyurduğum her şeyi tutmaları için kendilerini eğitin. Bilesiniz ki tüm günler boyunca, çağ sona erişinceye dek sizlerle beraberim.”

^a İsa öğrencilerine kardeşleri gözüyle bakar.